

Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 446
Offentligt

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K
MODTAGET

31 MRS. 2009 8⁵⁵

Den Centrale Indlevering

Gammeltoft 22
DK-1457 København K

Tlf. +45 33 13 25 12
Fax +45 33 13 07 17

www.ombudsmanden.dk
post@ombudsmanden.dk

Personlig henvendelse: 10-15
Telefonisk henvendelse:
Man-tors 9-16, fre 9-15

Inspektion af Bo og Naboskab Sydlolland

Hermed sender jeg et eksemplar af endelig rapport af dags dato vedrørende inspektion den 12. marts 2008 af den Bo og Naboskab Sydlolland.

Jeg vil til samtidig modtagelse sende et eksemplar af rapporten elektronisk.

Med venlig hilsen

Hans Gammeltoft-Hansen

30 MRS. 2009

J.nr. 2008-0462-062/PH
Bedes oplyst ved henvendelse

Dok.nr. 14

+ rapport

Inspektion af Bo og Naboskab
Sydlolland den 12. marts 2008

J.nr. 2008-0462-062/PH

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	3
2.	Generelt om Bo og Naboskab Sydlolland	4
	2.1 Almene botilbud/boligfællesskaber	7
	2.2 Specialområdet	7
	2.3 Ældre- og demensområdet	8
	2.4 Aktivitets- og samværsområdet	8
3.	Bygningsmæssige forhold mv.	9
	3.1 Bygninger	9
	3.1.1 Højbovej 5	10
	3.1.2 K.H. Kofødsvej 14	12
	3.1.3 Højbovej 7, tv.	15
	3.1.4 Højbovej 7, th.	16
	3.1.5 Havebyvej 3	18
	3.1.6 KereCenter, Syrenvej 2	19
	3.1.7 Aktivitetscentret Skovly	22
	3.1.8 Café Solstrålen	24
	3.1.9 Festsalen	24
	3.2 Sammenfatning	25
4.	Beboerne	26
	4.1 Funktionsniveau	26
	4.2 Medicin, læge mv.	26
	4.3 Aktiviteter	28
	4.4 Forplejning mv.	33
	4.5 Beboernes økonomiske forhold	34
	4.5 Ledsageordning	39
	4.6 Hjælpe midler	39
	4.7 Rygepolitik	39
	4.8 Alkohol mv.	40
	4.9 Vold	40
	4.10 Beboernes seksuelle adfærd	43
	4.11 Beboerindflydelse og pårørendekontakt	43
	4.12 Handleplaner	47
5.	Regler om magtanvendelse og lukkede døre	49
	5.1 Lukkede døre og frisk luft	51
	5.2 Om indgreb generelt	52
	5.3 Modtagne registreringer	54
6.	Personaleforhold	63
	6.1 Normeringer og sammensætning	63

6.2 Vikarer og sygdom	66
7. Tilsynsordning	66
7.1 Generelt	66
7.2 Region Sjællands tilsyn	69
7.3 Tilsynsbesøg på Bo og Naboskab Sydjylland	72
Opfølgning	74
Underretning	74

1. Indledning

Efter ombudsmandslovens § 7, stk. 1, omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter § 18 i loven kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. I de almindelige bemærkninger til lovforslaget om ombudsmandsloven er det forudsat at der vil ske "en vis forøgelse af inspektionsvirksomheden i forhold til det kommunale område, især af psykiatriske hospitaler og andre institutioner for mentalt handicappede".

Som et led i denne inspektionsvirksomhed foretog jeg og tre af mine medarbejdere den 12. marts 2008 inspektion af Bo og Naboskab Sydjylland der er et bo-, aktivitets- og samværstilbud for voksne med betydeligt og varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne.

Til stede under inspektionen var blandt andre viceforstanderen der pr. 1. februar 2009 blev ansat som forstander, områdelederne, tillidsrepræsentanterne og en tilsynskonsulent fra Region Sjælland.

Inspektionen bestod af en indledende og en afsluttende samtale med de nævnte personer og en rundvisning på stedet. Ingen beboere eller pårørende havde ønsket en samtale.

Under inspektionen anmodede jeg om udlån af botilbuddets skriftlige materiale om magtanvendelse for perioden fra den 7. februar 2007 til den 7. februar 2008 (tidspunktet for varslingen), dog højst 10 sager (de seneste). Jeg modtog herefter 10 indberetninger mv. der er gennemgået nedenfor under pkt. 5.3.

Forud for inspektionen modtog jeg forskelligt materiale om Bo og Naboskab Sydjylland. Fra Region Sjælland har jeg desuden efterfølgende modtaget tilsynsrapporten fra regionens seneste tilsyn på stedet der fandt sted i oktober og november 2007.

Efter min anmodning om udlevering af handleplaner (jf. servicelovens § 141) har jeg modtaget kopi af to sådanne planer der er udarbejdet for to af Bo og Naboskab Sydjyllands beboere. Jeg henviser til pkt. 4.12.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Bo og Naboskab Sydlolland og Region Sjælland for at myndighederne kunne få lejlighed til at komme med eventuelle yderligere bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Jeg har ikke modtaget sådanne bemærkninger.

2. Generelt om Bo og Naboskab Sydlolland

Bo og Naboskab Sydlolland er som nævnt et bo-, aktivitets- og samværstilbud for voksne med betydeligt og varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne. Bo og Naboskab Sydlolland har specialviden og erfaring med hensyn til udadreagerende adfærd, ældre og demente samt borgere i terminalpleje (hospicefunktion).

Bo og Naboskab Sydlolland ligger i Rødby og hører under Region Sjælland. Før kommunalreformens ikrafttræden den 1. januar 2007 hørte Bo og Naboskab Sydlolland under Storstrøms Amt.

Bo og Naboskab Sydlolland har til huse i (nogle af de) bygninger der tidligere hørte til Rødbygård (som Folketingets Ombudsmand har inspiceret i sin tid, jf. Folketingets Ombudsmands beretning for 1976, s. 399 og 1977, s. 85). Rødbygård blev nedlagt som institution den 31. december 1991 efter en politisk beslutning, og der blev i stedet oprettet Bo- og Naboskaber for de tilbageværende beboere. Flere af de beboere der i dag bor på Bo og Naboskab Sydlolland, er ældre mennesker der har boet på Rødbygård. Under inspektionen blev det oplyst at en af beboerne har boet på (først Rødbygård og nu) Bo og Naboskab Sydlolland i 70 år.

Samtidig med oprettelsen af Bo og Naboskaber blev der oprettet et aktivitetscenter (Allégården der senere fik navnet Alléhuset).

Pr. 1. januar 2004 blev tre Bo og Naboskaber og Aktivitetscentret Allégården samlet til Bo og Naboskab Sydlolland. Under inspektionen blev det oplyst at det betød at fire kulturer skulle køres sammen hvilket har taget tid.

Det område som Bo og Naboskab Sydlolland er beliggende i, er på ca. 22.000 m². Bo og Naboskab Sydlolland råder over 9.000 m² og Lolland Kommune over resten. Efter etableringen af Bo og Naboskab Sydlolland er der sket en omfattende renovering og ombygning af de eksisterende bygninger til bl.a. nye lejligheder, jf. nærmere nedenfor.

Bo og Naboskab Sydlolland er opdelt i fire områder (kernekompetencer) der omfatter almene botilbud/boligfællesskaber, specialenheder, et ældre- og demensområde og et aktivitetsområde for Bo og Naboskab Sydlollands egne beboere.

Bo og Naboskab Sydlolland havde på inspektionstidspunktet ifølge driftsaftalen for 2008 mellem Bo og Naboskab Sydlolland og Socialafdelingen, Region Sjælland i alt 73 boliger (døgnpladser), men ifølge et referat af et møde den 21. august 2008 i regionsrådet der findes på regionens hjemmeside, er der pr. 1. september 2008 sket en nednormering med 2 døgnpladser og 10 aktivitetshuspladser, og 1 døgnplads er ændret til en aflastningsplads efter servicelovens § 107. Kapaciteten er således nu 70 pladser/boliger, jf. også tilbudsportalen (der er nærmere omtalt nedenfor hvor der også er en gennemgang af fordelingen af boligerne på de tre boområder). Årsagen til nednormeringen er at belægningen på det almene område igennem en længere periode er faldet. Da gennemsnitsalderen er høj for beboerne i Bo og Naboskab Sydlolland, forventes der fremover at være en naturlig afgang på 4-5 beboere årligt.

Det fremgår endvidere af det materiale som jeg modtog forud for inspektionen, at Bo og Naboskab Sydlolland efter aftale med Lolland Kommune leverer socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85 til beboere der bor i egen lejlighed i kommunen. Ifølge en oversigt som er blandt dette materiale, udlejes nogle af de boliger der er beliggende på området, til borgere i kommunen på grundlag af den nævnte bestemmelse.

Denne oversigt omfatter tre boliger med otte pladser. Under inspektionen blev det oplyst at der er blevet lukket fem pladser i almindelige villaer/parcelhuse rundt omkring i Rødby da de nyindrettede lejligheder blev taget i brug, og at Bo og Naboskab Sydlolland herefter leverer den socialpædagogiske bistand til to "§ 85 huse". Ifølge driftsaftalen er det hensigten at opgaven på § 85 området som Bo og Naboskab Sydlolland løser for Lolland Kommune, udfases i takt med muligheden for at konvertere de enkelte opgaver til § 108 tilbud. Det fremgår endvidere at det allerede var besluttet at en af boligerne skulle konverteres til et § 108 tilbud.

Af det materiale som jeg har modtaget fra Bo og Naboskab Sydlolland, fremgår det endvidere at Bo og Naboskab Sydlolland rådede over en plads til midlertidigt ophold i aflastning efter servicelovens § 107. Som nævnt er 1 døgnplads efterfølgende pr. 1. september 2008 konverteret til (yderligere) en aflastningsplads efter denne bestemmelse.

På inspektionstidspunktet blev det oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland havde (plads til) i alt 86 beboere, og ifølge oplysningerne på Bo og Naboskab Sydlollands hjemmeside (blog) er der i alt 85 pladser.

Jeg går ud fra at disse pladser inkluderer de borgere som Bo og Naboskab Sydlolland yder socialpædagogisk bistand til. Jeg beder dog om at få oplyst/præciseret hvad de resterende pladser ud over de 70 døgnpladser dækker over.

Beboerne er fordelt på flere boenheder/bygninger. Nogle beboere har egen lejlighed og de øvrige eget værelse der varierer i størrelse. Boligerne/værelserne er i øvrigt indrettet efter beboernes behov. I ældre- og demensafsnittet er der således ifte mv.

Lejlighederne som der findes i alt 22 af (fordelt med 19 til det almene område og 3 til specialområdet), er etableret efter lov om almene boliger. De øvrige boliger (værelser) er etableret efter servicelovens § 108. Aktivitets- og samværsområdet drives efter servicelovens § 104. Hertil kommer som nævnt de pladser der drives efter servicelovens § 85 og § 107.

Efter servicelovens § 14, stk. 1, skal bl.a. botilbud som Bo og Naboskab Sydlolland registreres på tilbudsportalen, jf. lovens § 189, stk. 4, og § 15, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 780 af 6. juli 2006 om tilbudsportalen. I tilbudsportalen er de forskellige tilbud under Bo og Naboskab Sydlolland registreret hver for sig under de respektive adresser som de ligger på.

Bo og Naboskab Sydlolland har arbejdet målrettet med arbejdsmiljø og fik i december 2006 et internationalt arbejdsmiljøcertifikat af DS Certificering for godt arbejdsmiljø. Alle medarbejderne har i den forbindelse fået udleveret en håndbog (med cd) om Bo og Naboskab Sydlollands arbejdsmiljø så alle er bekendte med standarden og ved hvordan den løbende overholdes. Endvidere har Bo og Naboskab Sydlolland af Socialpædagogernes Landsforbunds storstrømskreds i oktober 2007 fået en pris på 25.000 kr. for at være en god arbejdsplads.

Alle medarbejdere har deltaget i udarbejdelsen af Bo og Naboskab Sydlollands værdigrundlag der fremgår af Bo og Naboskab Sydlollands hjemmeside. Arbejdet hermed blev sat i gang da de tidligere tre Bo og Naboskaber og Aktivitetscentret Allégården blev samlet til Bo og Naboskab Sydlolland.

Der er som nævnt indgået en driftsaftale mellem Bo og Naboskab Sydlolland og Socialafdelingen, Region Sjælland. Denne aftale følges løbende op.

Under inspektionen blev det oplyst at ca. 5 af beboerne er færingere der har boet på (Rødbygård og senere) Bo og Naboskab Sydlolland stort set hele deres liv. Bo og Naboskab Sydlolland får ikke længere færingere da Færøerne nu selv har et bosted. (Det påhviler regionerne eller en eller flere kommuner at etablere tilbud efter § 108 til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne der har bopæl på Færøerne eller i Grønland, hvis behov for hjælp ikke kan dækkes gennem tilbud på Færøerne eller i Grønland, jf. § 11, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 36 af 23. januar 2006 om rammeaftaler mv. på det sociale område. Efter bestemmelsens 2. pkt. skal Region Sjælland fastlægge behovet for og forventet forbrug af pladser efter forhandling med

Familiedirektoratet i Grønland og Almannastovan på Færøerne. Regler om visitation mv. når personer fra Færøerne eller Grønland får ophold i Danmark og modtager tilbud efter serviceloven, findes i bekendtgørelse nr. 1388 af 12. december 2006 der er udstedt efter servicelovens § 195, stk. 2).

2.1 Almene botilbud/boligfællesskaber

De almene botilbud omfatter efter nednormeringen i alt 29 døgnpladser/boliger der er fordelt på fem boenheder.

19 af de 29 boliger på almenområdet er nye og tidssvarende toværelses lejligheder der er etableret ved ombygning af de gamle bygninger, og som blev taget i brug i januar 2007. Disse 19 lejligheder ligger i stueetagen på Højbovej 3 A-D og Højbovej 5 A-O og er fordelt på tre mindre boenheder/levegrupper. Lejlighederne er som nævnt etableret efter almenboligloven (lovens § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2). Under inspektionen blev det oplyst at nogle af beboerne har svært ved at vænne sig til at bo i lejlighed (at lukke døren).

6 af de resterende 10 pladser er værelser der ligger i stueetagen i en ældre to-plans bygning på Højbovej 7 tv. Der er her at der er sket en nednormering og konvertering af en plads til en aflastningsplads den 1. september 2008. Før da var der 9 pladser dette sted. På tidspunktet for inspektionen var der 6 beboere. Disse pladser er ifølge tilbudsportalen etableret i 1989 (efter servicelovens § 108, jf. ovenfor).

De sidste 4 pladser er værelser der ligger i stueetagen i en anden ældre to-plans bygning på K.H. Kofoedsvej 14. Disse pladser blev etableret – med meget kort varsel – i 2006 i forbindelse med kommunalreformens ikrafttrædelse hvor det blev besluttet at flytte 6 beboere fra Bo og Naboskab Nordøst til Bo og Naboskab Sydlolland, heraf 4 beboere til det almene afsnit. Tilbuddet på K.H. Kofoedsvej 14 er til beboere der har behov for en specielt tilrettelagt socialpædagogisk indsats hvor dagtilbuddet er integreret i døgntilbuddet. Der er således tale om en specialafdeling (et helhedstilbud).

Det blev under inspektionen oplyst at de fleste af beboerne på almenområdet er over 60 år. På Højbovej 7 tv. var 4 af de 6 beboere over 80 år gamle. Nogle af beboerne flyttes således også på et tidspunkt fra almenområdet til ældre- og demensområdet.

2.2 Specialområdet

Specialområdet er for beboere med problemadfærd, herunder udadreagerende og selvskadende adfærd, der ikke kan rummes i andre socialpædagogiske boformer. Området er normeret til 17 beboere fordelt på mindre enheder med plads til henholds-

vis 3, 6 og 8 beboere, men på tidspunktet for inspektionen var der kun i alt 14 beboere. De enkelte grupper omfatter begge køn. Enkelte er anbragt ved dom til institution, med eller uden tidsbegrænsning. På grund af beboernes adfærd er personaledækningen større her end i den almene enhed. Der er i alt ca. 40 ansatte – primært socialpædagoger og omsorgsmedhjælpere.

Beboerne er fordelt i tre huse:

På Højbovej 3 E-G er der 3 lejligheder i et nybyggeri der er etableret efter almenboligloven i 2007. Disse lejligheder ligger således i samme bygning som de 19 lejligheder der er etableret efter samme lov til beboere på almenområdet, jf. pkt. 2.1.

I en ældre to-plans bygning på Havebyvej 3 er der 8 pladser/værelser. Disse pladser er ifølge tilbudsportalen etableret i 1995 (efter servicelovens § 108, jf. ovenfor). Beboerne er opdelt i to grupper – en større og en mindre – med henholdsvis 5 og 3 beboere. På inspektionstidspunktet var der i alt 6 beboere (5 i stueetagen og 1 på 1. sal).

De sidste 6 pladser er værelser der ligger i en anden ældre to-etagers bygning på Højbovej 7 th. Disse pladser der også er etableret efter serviceloven, er ifølge tilbudsportalen etableret i 1989.

I specialenheden er der fortrinsvis tale om yngre beboere – fra 28 år til i starten af halvtredserne. Alle er mobile og delvis selvhjulpne.

2.3 Ældre- og demensområdet

Ældre- og demensområdet (der i dag kaldes KereCenter) har 24 beboere. De bor på egne værelser i et stort et-plans hus på 1100 m² på Syrenvej 2 der oprindeligt har været et hospital. Ifølge tilbudsportalen er disse pladser etableret i 1989.

Nogle af beboerne er fysisk handicappede, men der er primært tale om demente og døende med et stort plejebehov. Der er derfor også tilknyttet en hospicelignende funktion. Der er nogenlunde lige mange mænd og kvinder. Der arbejdes tværfagligt.

2.4 Aktivitets- og samværsområdet

Aktivitetsområdet var på inspektionstidspunktet opdelt i to områder, henholdsvis et egentligt aktivitetsområde og et samværsområde (Alléhuset på K. H. Kofoedsvej 32 og Skovly på Syrenvej 1). I aktivitetsområdet tilrettelægges aktiviteterne individuelt efter beboernes behov. Samværsområdet er for de dårligst fungerende, og aktiviteten be-

står primært i at hygge sig. Kapaciteten er som tidligere nævnt pr. 1. september 2008 sat ned fra 62 til 52 beboere.

De to aktivitetsområder skulle efter aftale med regionen samles i ét hus (Skovly). Det skyldes at beboerne bliver ældre og ældre og aktivitetsområdet derfor mindre og mindre (på inspektionstidspunktet var normeringen i aktivitetsområdet på 20 beboere). Der vil dog fortsat være tale om både et aktivitetstilbud og et samværstilbud, men fremover i samme hus (en større ældre bygning der ifølge tilbudsportalen er etableret i 1989). Samtidig løses problemerne med tilgængelighed for kørestole. På tidspunktet for inspektionen var Skovly i færd med at blive renoveret og udbygget. Man regnede med at være færdig med renoveringen omkring 1. juni 2008.

Ifølge tilbudsportalen er bygningen (Skovly) indrettet så den er nemt tilgængelig for fysisk/psykisk handicappede og kørestolsbrugere. Jeg går således ud fra at ombygningen er tilendebragt som planlagt.

3. Bygningsmæssige forhold mv.

Bo og Naboskab Sydlolland ligger som nævnt i Rødby (ved siden af Kofoedsminde som ombudsmandsembedet har inspiceret senest den 24. april 2007). Man kan komme til og fra Bo og Naboskab Sydlolland med bus som holder lige uden for Bo og Naboskab Sydlollands parkeringsplads.

Bo og Naboskab Sydlolland ligger i naturskønne omgivelser tæt ved strand og færgehavn. Bo og Naboskab Sydlolland råder over store rekreative arealer der giver mulighed for specielle oplevelser. Der er desuden tilknyttet en dyrepark, en stor festsal, en café mv.

Under rundgangen besøgte jeg seks af boenhederne indenfor alle tre boområder (almenområdet, specialområdet og ældre/demensområdet), herunder enkelte beboerlejligheder/-værelser, fællesarealer, aktivitetsrum, køkkener, bad/toiletrum, gangarealer, udendørsarealer, festsalen og beskæftigelsesområdet, herunder dyreparken,

3.1 Bygninger

Bo og Naboskab Sydlolland består af flere selvstændige bygninger der indeholder boenheder, aktivitetscenter, administrationsbygning, gæstehus (der på inspektionstidspunktet var ved at blive indrettet) og café mv. Boenhederne ligger på forskellige adresser, jf. nærmere pkt. 2.1 - 2.3.

Bygningerne er som også allerede nævnt gamle bygninger – det tidligere Rødbygård – der er renoveret og ombygget, herunder til nye tidssvarende lejligheder. Også på inspektionstidspunktet var der renovering i gang flere steder.

Jeg beder om at få oplyst om der er udarbejdet en vedligeholdelsesplan for Bo og Naboskab SydloLLands bygninger. I givet fald beder jeg om en kopi af denne plan.

Der er som det også fremgår af rapporten fra regionens tilsyn i oktober 2007 og november 2007, vanskelige adgangsforhold flere steder der gør at kørestolsbrugere må bo i stueplan. Det er nævnt at der er påtrængende problemer, og at man søger at placere beboerne således at de kan færdes. Bo og Naboskab SydloLLand har ikke fået anmærkninger eller påbud fra Arbejdstilsynet. Jeg bemærkede under min rundgang at nogle ramper var lidt stejle.

Som nævnt under inspektionen går jeg ud fra at der er opmærksomhed på at ombygning sker i overensstemmelse med de regler/standarder der gælder på dette område.

Ved inspektionen besigtigede jeg følgende boenheder mv.:

Højbovej 5 (15 nye lejligheder på almenområdet)
K.H. Kofoedsvej 14 (helhedstilbud med 4 pladser inden for almenområdet)
Højbovej 7, tv. (pr. 1. september 2008 6 pladser inden for almenområdet)
Højbovej 7, th. (6 pladser inden for specialområdet)
Havebyvej 3 (8 pladser inden for specialområdet)
KereCenter, Syrénvej 2 (ældre-/demensområdet med 24 pladserr)
Aktivitetscentret Skovly, beliggende Syrénvej 1
Café Solstrålen, beliggende K.H. Kofoedsvej 19
Festsalen og
Dyreparken

3.1.1 Højbovej 5

Højbovej 5 (A-O) er en boenhed med plads til 15 beboere der alle bor i egen lejlighed som er indrettet ud fra den enkelte beboers ønske. Højbovej 5 A-O udgør sammen med Højbovej 3 A-D en samlet boenhed med i alt 19 lejligheder inden for almenområdet. Beboerne er opdelt i tre levegrupper hvoraf de to ligger på Højbovej 5 og har henholdsvis 7 og 8 beboere. De to levegrupper har hver deres fællesrum.

Højbovej 5 er en toetagers gul bygning med rødt tegltag og hvide vinduer. Bygningen er omkranset af en have. Lejlighederne ligger i stueplan, mens der på 1. sal udelukkende er personalefaciliteter. Lejlighederne blev taget i brug i begyndelsen af 2007.

Ved indgangen til den ene af boenhederne (lejlighederne I-O) er der en rød elevator-dør og en indvendig trappeopgang til 1. sal i bygningen hvor der som nævnt ligger personalefaciliteter.

Lejlighederne ligger ud til et gangareal med grå betonfliser og en glasfacade mod haven. Dette areal der fremtræder som en overdækket og lukket havegang, indgår ikke i boligarealet, dvs. det fællesareal som beboerne skal betale en forholdsmæssig andel af. På gangen står der lædermøbler, borde og grønne planter. Der hænger billeder på de gulmalede vægge. Ved dørene ind til lejlighederne er der navneskilte.

Disse gangarealer gjorde et rigtigt godt indtryk.

Lejlighederne er ca. 40 m², inklusiv toilet og bad. Der er tale om fleksible lejligheder hvor beboerne kan vælge enten at have to (mindre) værelser eller ét stort værelse.

Jeg besøgte en tom lejlighed i den boenhed hvor der er 7 beboere (I-O). Denne lejlighed er en etværelses lejlighed og består af et tekøkken, et handicapegnet badeværelse på ca. 9 m² og en opholdsstue med et klædeskab. Lejligheden har hvide vægge og lyst trægulv. I tekøkkenet er der et køkkenbord med hæve/sænke-funktion, skabe og køleskab, Badeværelset er udstyret med hvid sanitet (toilet med armstøtter, håndvask med hæve/sænkefunktion og en bruser med badeforhæng). Der hænger et spejl over håndvasken. På væggen ved siden af håndvasken er der monteret et hvidt arrangement med skabe og hylder. Væggene har hvide fliser og gulvet grå fliser. Badeværelset er forsynet med en skydedør ind til opholdsstuen. Fra lejligheden er der udgang til en terrasse.

Også lejlighederne gjorde et godt indtryk.

Fællesrummet til beboerne i denne levestrøbe er indrettet med et køkken, et stort spisebord til otte personer, en mindre kontorindretning samt en siddegruppe med lædermøbler. Der er sorte lænestole, en hjørnesofa, et sofabord, en skænk og et tv. Fra rummet er der udkig gennem vinduer der støder op til hinanden i hjørnet, til to terrasser med havemøbler og skulpturer.

Der findes desuden et vaskerum med vaskemaskine, tørretumbler, flere vasketøjskurve, et tørrestativ samt rengøringsartikler og -redskaber. Der er endvidere en lang bordplade med håndvask. Gulvet er grå klinker, og væggene er hvide. På den ene endevæg hænger der et rundt ur.

Jeg besøgte også kort den anden boenhed der er indrettet på tilsvarende måde. Her så jeg en beboet lejlighed der var personligt indrettet. Beboeren havde en kogeplade i køkkenet, og det blev oplyst at beboerne kan få udleveret en kogeplade der ikke er standardstyr i køkkenet. Beboeren havde desuden en fugl i bur.

I fællesrummet dette sted bemærkede jeg desuden en opslagstavle med billeder af beboerne og en ugeplan. Personalet bemærkede under besøget af dette lokale at der er for lidt skabs- og skuffeplads i køkkenet, og at der er for trangt i rummet idet fællesrummet tillige bliver brugt til kontor.

Fællesrummene virkede en smule overfyldte, og kontorindretningen i fællesrummet og det forhold at rummet herudover indeholder både køkken, spiseafdeling og opholdsstue, gør at lokalet ikke virker så hyggeligt og hjemligt som det efter min mening burde gøre. Jeg beder om at få oplyst baggrunden for den valgte løsning med kontor i beboernes fællesrum og hvilke fordele og ulemper der er forbundet med denne indretning.

3.1.2 K.H. Kofoedsvej 14

K.H. Kofoedsvej 14 er en boenhed inden for almenområdet med plads til 4 beboere. Der er som nævnt tale om et helhedstilbud (hvor dagtilbuddet er integreret i døgntilbuddet) der som nævnt blev indrettet med meget kort varsel i 2006. På grund af beboernes specielle adfærd fik Bo og Naboskab Sydjylland penge til etableringen af enheden. Af samme grund er personalebemandingen større her end på de øvrige almene boligenheder, og der er vågen nattevagt.

Boenheden ligger i stueetagen i en toetagers bygning der er bygget sammen med den bygning der indeholder Bo og Naboskab Sydjyllands administration og ledelse (K.H. Kofoedsvej 16). På 1. sal er der mødelokaler til administrationen og ledelsen der som nævnt i øvrigt har lokaler i bygningen ved siden af.

Bygningen er en ældre hvid bygning med rødt tegltag og blåmalede vinduer. Til den side der vender ud mod K.H. Kofoedsvej, er der en have som er indhegnet af et hvidt lavt stakit.

Ved indgangen til boenheden er der opsat navneskilte på beboerne.

Boenheden har et køkken med adgang til spise- og dagligstue, fællesrum, badeværelse og fire beboerværelser. Fra fællesrummet er der gennem en glasdør udgang til en terrasse der er overdækket, og hvor der på inspektionstidspunktet stod havemøbler af træ. Fra terrassen leder en trappe med to trin ned til haven.

Køkkenet er udstyret med hvide køkkenelementer, skabe, køleskab, mikrobølgeovn, ovn med kogeplader og kummefryser. Foran kummefryseren stod der på inspektionstidspunktet et lille træbord. Over kummefryseren hænger en opslagstavle og en reol, og der er billeder på væggen. Gulvet er belagt med gråt linoleum, og væggene er hvide.

Spisestuen er indrettet med et spisebord til seks personer, en kommode, et aflåseligt (klæde)skab og et stålarkivskab. På væggen hænger billeder, og der står grønne planter på gulvet. Der er trægulv og hvide vægge.

Region Sjælland har i sin tilsynsrapport fra tilsynet i oktober 2007 bemærket at stålarkivskabe i dette miljø ikke er et sædvanligt spiserumsmøbel, og at det heller ikke er sædvanligt at opbevare f.eks. madvarer og værktøj her; det fremgår af rapporten at stålskabene blev anvendt til opbevaring af forskellige ting til boenhedens drift. Regionen har i rapporten henstillet til Bo og Naboskab Sydlootland at ændre indretning og møblering således at det respekteres at fællesrum er beboernes hjem.

Jeg kan tilslutte mig regionens bemærkninger i rapporten hvorefter der ved møbleringen af fællesrum skal tages hensyn til at de er en del af beboernes hjem. Jeg beder om oplysning om hvad regionens henstilling har givet anledning til.

Fra spisestuen er der adgang til en dagligstue og et mindre fællesrum.

Dagligstuen er møbleret med sorte lædermøbler, et sofabord i træ, en skænk, hvorover der hænger et tv. Der er billeder og læselamper på væggen, og der står lanterner på gulvet flere steder. I vinduet står grønne planter. Der er trægulv og væggene er hvide.

Fællesrummet er møbleret med en lænestol i træ, en massagestol, et lille træbord, en rød og en sort sækkestol samt en skænk, hvorover der hænger en whiteboard tavle. Der er læselamper og billeder på væggen. Fællesrummet har ligeledes trægulv, og væggene er hvide.

I et af fællesrummene var en væltet potteplante.

Det blev under rundgangen oplyst at alt, herunder pottedplanter mv., tidligere måtte være boltet fast, men at det ikke længere er nødvendigt. Det er en følge af en pædagogisk proces der er i gang, hvor personalet lærer beboerne at lade tingene være.

Beboernes værelser varierer i indretning og størrelse og er ca. 10 m² til 16 m². Alle væggene er hvide, og gulvene er belagt med træ eller linoleum. På det ene af værelserne hænger der billeder på væggene, og der står grønne planter i vinduet, mens et andet værelse er helt uden udsmykning. En af beboerne havde tv på værelset.

Alle værelserne har klædeskabe. På et af værelserne er boenhedens depot af bleer mv. opbevaret i skabe fra gulv til loft langs den ene væg. Skabene dette sted var (ligesom skabene i fællesrum) låst fordi beboerne ellers tager ting fra skabet.

Jeg bemærkede under inspektionen at beboernes værelser ikke bør benyttes som boenhedens depot. Det blev oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland ville finde en løsning, eventuelt ved at flytte depotet til et nærliggende udhus som var blevet isoleret.

Region Sjælland har ligeledes i sin tilsynsrapport bemærket dette forhold. Regionen henstillede således til Bo og Naboskab Sydlolland at ændre indretning og møblering således at det respekteres at beboerværelserne er beboernes hjem.

Jeg beder om oplysning om hvad der er sket i anledning af regionens henstilling og mine bemærkninger under inspektionen.

På et af de andre værelser er der sat en træklods mellem dørhåndtagene der skal hindre at beboeren tager alt ud af skabet.

På samme værelse er det ene af værelsets to vinduer låst og det andet vindue monteret med en anordning der gør at vinduet kun kan åbnes på klem. Det skyldes at beboeren ellers kan risikere at falde ud af vinduerne, og at der under det førstnævnte vindue er en skakt.

Jeg husker ikke den nærmere udformning af låsemekanismen og beder om at få oplyst om beboeren også kan åbne dette vindue på klem uden at skulle kontakte personalet.

De fire beboere deles om ét stort og rummeligt badeværelse. Det er med hvid sanitet (toilet med armstøtter og håndvask med spejl), en vasketøjskurv og en bruseniche med mønstret badeforhæng. Væggene og gulvet er med hvide fliser.

Der er desuden et separat toilet. Det er etableret efter regionens tilsynsbesøg hvor tilsynet fandt et toilet utilstrækkeligt, jf. regionens rapport.

Boenheden fremtrådte ved min inspektion generelt i en pæn stand.

Beboernes værelser, især to af værelserne, er små og uden toilet og bad. Jeg har noteret mig at det fremgår af regionens rapport at to af beboerne kun opholder sig på deres værelser når de sover.

3.1.3 Højbovej 7, tv.

Højbovej 7, tv. er en boenhed der på inspektionstidspunktet havde plads til 9 beboere, men pr. 1. september 2008 blev nednormeret til 6 beboere (som også var det antal boenheden havde på inspektionstidspunktet). Der er tale om en boenhed inden for almenområdet der ligger sammen med Højbovej 7, th. der er en boenhed inden for specialområdet. Boenhederne er i udgangspunktet ens i deres opbygning.

Højbovej 7 er en rød murstensbygning med rødt tegltag og hvidmalede vinduer. Bygningen er omkranset af en have med terrasse hvor haven er indhegnet med et stakit. Bygningen er i to plan, og fra 1. sal er der udgang til haven ad en ståltrappe. På inspektionstidspunktet var boenheden under renovering.

Der er fælles indgang til Højbovej 7, tv./th. Trappeopgangen er hvidmalet, og der hænger et spejl og en væglampe på væggen. Gulvet er belagt med gråt linoleum.

Begge boenheder har et køkken med adgang til spise- og dagligstue, opholdsrum, toiletter og badeværelse samt beboerværelser.

Køkkenet er udstyret med hvide og blå køkkenelementer, skabe og diverse hårde hvidevarer, herunder køleskab, indbygget ovn, kogeplader og opvaskemaskine. Der er ligeledes billeder på væggen, og ved indgangen til køkkenet stod på inspektionstidspunktet et anretterbord. Gulvet er lysegråt linoleum, og væggene er hvide.

Spisestuen er indrettet med et spisebord til seks personer, en skænk, et reolsystem med en glasvitrine, en stumtjener og en knagerække. Der er grønne planter i vinduerne, på reolsystemet og på gulvet. Der er billeder på væggene, og der hænger et spejl over reolsystemet. Gulvet er lysegråt linoleum, og væggene er hvide. Fra spisestuen er der udgang til terrassen og haven ad en glassdør. Fra spisestuen er der ligeledes adgang til en dagligstue.

Dagligstuen er indrettet i to nicher med to sofagrupper. Den ene niche består af en sofagruppe i sort læder, sofabord, skænk, to standerlamper, et tv og et reolsystem med en glasvitrine på væggen. Der er billeder på væggene, og stuen er pyntet med blomster, grønne planter og lysestager på bordene og reolerne. Gulvene er lysegråt linoleum, og væggene er hvide. Den anden niche består af en lilla stofsofa, et sofabord og en skænk med et stereoanlæg og to højtalere. På inspektionstidspunktet lå en beboer på sofaen.

Fra dagligstuen er der adgang til en gang hvor beboernes værelser og toiletter og badeværelse er placeret. På gangen er der to kommoder, dele af et reolsystem, et spejl og billeder på væggen. Væggene er hvidmalede, og gulvet er lysegråt linoleum. Gangens belysning er lamper placeret i loftets midte og en enkelt væglampe.

Beboernes værelser er små og varierer i størrelse. Et af dem var under renovering. Jeg besigtigede et andet beboerværelse der har seng, skænk, klædeskab, en læderstol og et lille rundt bord. Der står grønne planter på bordet, i vindueskarmen og på skænken. Væggene er malet lysegrønne, og gulvet er gråt linoleum.

Et af værelserne havde en blændet dørspion som det blev oplyst ville blive fjernet.

Fælles for beboerne er et kombineret toilet- og badeværelse og et separat toilet. Begge har hvid sanitet (toilet og håndvask) og et spejl over håndvasken. Ca. 2/3 af væggen er dækket af fliser der i det separate toilet er blå og i det kombinerede toilet- og badeværelse brune. Fliserne på gulvet er begge steder rødbrune. Der er vinduer i begge rum der er matterede så indkig ikke er muligt.

Badeværelset er indrettet med en bruseniche med en håndbruser.

Boenheden fremtrådte generelt i en pæn stand, men værelserne er små og uden eget toilet og bad. Jeg har noteret mig at det under inspektionen blev oplyst at beboerne stort set kun opholder sig på deres værelser når de sover.

3.1.4 Højbovej 7, th.

Denne boenhed hører som nævnt under specialområdet og har 6 pladser. På inspektionstidspunktet var der kun 5 beboere (3 kvinder og 2 mænd).

Spisestuen er indrettet med et spisebord til otte personer, en skænk, et tv, et stereoanlæg, en opslagstavle og lædermøbler. Gulvet er lysebrunt linoleum, og væggene er lyse. Fra spisestuen er der adgang til et mindre, åbent køkken.

Køkkenet er – som køkkenet på Højbovej 7, tv. – udstyret med hvide og blå køkken-elementer, skabe og diverse hårde hvidevarer. Gulvet er lysebrunt linoleum, og væggene er hvide.

Fra spisestuen og køkkenet er der adgang til en stor opholdsstue opdelt i små nicher. I opholdsstuen er der et spisebord til seks personer. Der er en skænk med en lampe, en blomst og to lysestager, og der hænger et spejl over skænken. Der er to sofagrupper i stuen hvoraf den ene er i mørkt læder og den anden i lyst stof. Der er to sofa-borde, to tv, en dvd-afspiller og et stereoanlæg. Der står grønne planter på gulvet, i vinduet og på bordene. Der hænger billeder og lysestager på væggene. Væggene er malet hvide, og gulvet er lysebrunt linoleum.

Fra opholdsstuen er der to mindre gange hvor beboernes værelser ligger. På den ene gang ligger tillige et fælles toilet- og badeværelse til beboerne på denne gang der ikke – ligesom beboerne på den anden gang – har eget toilet og bad. Den ene gang er møbleret med en reol og den anden med to kommoder, et spejl og et billede. Væggene er hvidmalede, og gulvet er med lysebrunt linoleum. Gangens belysning er lamper indbygget i loftets midte. Der desuden et vaskerum på den ene af gangene.

Beboernes værelser er forskellige i størrelse og indretning. Tre af beboerne har som nævnt eget toilet og bad, mens de øvrige deles om bad og toilet. Det fælles badeværelset var ved at blive renoveret og blev ikke besigtiget.

Jeg besigtigede 3 beboerværelser, heraf 2 med eget bad og toilet.

De ene af disse to værelser er et af de største værelser. Det er personligt indrettet med bl.a. spisebord til to personer, en siddegruppe med kurvemøbler, en seng, et stort klædeskab med spejl og en knagerække på væggen. Væggene er lyserøde, og der er billeder på væggen. Der er ligeledes mønstrede gardiner.

Det andet værelse har lyse vægge, gulv og loft. Det er også personligt indrettet, men uden udsmykning på væggene.

Badeværelserne til disse værelser er med toilet og håndvask i hvid sanitet og en bruseniche. Der er hvide fliser og et spejl over håndvasken og en vippespand. Der er endvidere en beholder med flydende sæbe og papirservietter til engangsbrug. Brusenichen er udstyret med en håndbruser, og der er hvide skabe monteret på væggen ved brusenichen. Væggene er hvide, og gulvet er lysebrunt linoleum. Der var på inspektionstidspunktet kalkaflejringer på gulvet i brusenichen begge steder, det ene sted dog i begrænset omfang.

Jeg beder om oplysning om hvorvidt fjernelse af kalk på beboernes badeværelser indgår i den almindelige rengøring eller vedligeholdelse af boligerne.

Det sidste værelse som jeg så, har også lyse vægge, gulv og loft. Det er sparsomt møbleret idet der udover seng og et indbygget skab kun var en stol, og der er ingen udsmykning. Der er plexiglas indvendigt for ruderne samt lås på vinduet. Lampen er også uden glas.

Jeg husker ikke den nærmere udformning af låsemekanismen på vinduet og beder om at få oplyst om beboeren kan åbne dette vindue på klem for at få frisk luft uden at skulle kontakte personalet.

3.1.5 Havebyvej 3

Havebyvej 3 er også en boenhed under specialområdet. Der er plads til 8 beboere der er opdelt i to grupper med henholdsvis 5 og 3 beboere. Boenheden ligger i samme bygning som Højbovej 3 E-G der indeholder 3 nye lejligheder til beboere inden for specialområdet, og figurerer sammen med denne boenhed på tilbudsportalen som én boenhed med fælles stue og køkken mv.

Havebyvej 3 er en gul bygning med rødt tegltag og nye hvide vinduer og udvendige døre. På inspektionstidspunktet var en træskogang under renovering. Bygningen er i to plan og er omkranset af en have med terrasse, udhus og grill. I haven står desuden fodboldmål og en flagstang.

Der er en indvendig trappeopgang til 1. sal i bygningen. Ved indgangen til trappeopgangen står en hvid kummefryser. Trappeopgangen er malet lysegrøn, og gulvet er gråt linoleum.

Fra trappeopgangen er der adgang til to mørke, lange og smalle gangarealer hvor 5 af beboerværelserne er placeret. Gulvet i gangene er gråt linoleum, og væggene er lysegrønne som i trappeopgangen. Dørene ind til værelserne er orange. Der er navneskilte ved dørene. Der er kun billeder på væggene på den ene gang. Gangenes belysning er hængelamper placeret i loftets midte. Der kommer ikke dagslys ind på gangen. På den ene gang står der et lille skab.

På 1. sal er der opholdsstue, kombineret køkken og spisestue samt en lille gang med 3 beboerværelser (hvoraf kun ét var beboet). Dette gangareal har gule vægge, gråt linoleumsgulv og orange døre. Der hænger enkelte billeder.

Opholdstuen er indrettet med to hjørnesofaer og lænestole i sort læder, og to sofaborde. På den ene endevæg hænger der et ur. På modsatte endevæg hænger et tv. På et reolsystem står et stereoanlæg, og højttalerne er placeret på gulvet. Der står lamper på små sofaborde, og der hænger lamper på væggene og i loftet. Væggene er hvide, gardinerne er lyse foldegardiner, og der er billeder på væggene. Gulvet er lyst linoleum. Der er grønne planter i vinduerne og på bordene.

I det kombinerede køkken og spisestue er der to spiseborde med stole og en skænk med en tallerkenrække over. Der er et lille tv-hjørne med videoafspiller, en lædersofa, en lænestol og et sofabord. Køkkenet ligger i forlængelse af spisestuen og har hvide køkkenelementer og diverse hårde hvidevarer.

Jeg så ingen af beboernes værelser dette sted. Det blev oplyst at de er ca. 20 m², og at alle værelser har eget toilet og bad.

Det blev under inspektionen endvidere oplyst at hele underetagen skulle males, og at 1. sal skal renoveres senere.

Gangene og indgangspartiet fremtrådte meget triste. Jeg har noteret mig at hele underetagen skulle males. Jeg beder om at få oplyst om dette malerarbejde er udført eller hvornår det vil ske.

Belysningen på gangene i stueetagen fremstod søvrig, og da alle døre til gangene der ikke har dagslys, var lukkede, fremstod gangene mørke. Jeg beder om at få oplyst om renoveringen omfatter planer om at forbedre belysningen.

Jeg har endvidere noteret mig at der senere vil ske renovering af 1. sal. Jeg beder om en uddybning af disse planer.

Jeg beder endvidere om at få oplyst hvordan vedligeholdelsesstanden af beboernes værelser er, og om der tillige er planer om istandsættelse af værelserne.

Herudover har jeg ingen bemærkninger til det besigtigede.

3.1.6 KereCenter, Syrenvej 2

KereCenteret (før blot Syrenvej 2) er boenheden for ældre-/demensområdet. Ældretilbuddet råder over 24 pladser, og de fysiske rammer er velindrettede i forhold til borgernes særlige behov for pleje og omsorg. Samtlige værelser og badeværelser er således udstyret med loftlift og elevationsseng.

Bygningen er fra 1963 og er som tidligere nævnt bygget som et hospital hvilket den stadig bærer præg af. Som også tidligere nævnt er bygningen ca. 1100 m² og i ét plan. Den er af gule mursten og har de fleste steder helt nye hvide vinduer. På inspektionstidspunktet var der fortsat en renovering i gang.

Indgangspartiet i midten af bygningen har et vindfang og skydedøre i glas. Der er adgang til tre forskellige gangarealer, spise- og opholdsrum samt beboerværelser. På inspektionstidspunktet stod der ved indgangspartiet en krukke med blomster og en lanterne med et tændt stearinlys. I vindfanget er der en garderobestang med bøjler hvor det er muligt at hænge overtøj, og der hænger et spejl på væggen. Væggene er hvide, og gulvet er lyst linoleum. Indefra betjenes skydedørene ved hjælp af kontakter ved døren der har forsinkelsesfunktion, jf. pkt. 5.1.

Fra gangarealet træder man ind i "Paradiset" som indeholder spise- og opholdsrum samt 6 beboerværelser. Møblementet i opholdsrummet er sofagrupper, reolsystemer, skabe, tv og video. Der var blomster på bordene, mange grønne planter og billeder på væggene.

Fra spise- og opholdsrummet er der adgang til personaleområdet som har egen spisestue med spisebord og stole til 10 personer. I spisestuen står også et akvarium ovenpå en kommode. Der er billeder på de hvide vægge og loftet er beklædt med grønne klinker. Gulvet er lyst linoleum.

I forlængelse af beboernes spise- og opholdsrum ligger beboernes værelser. Der er en lang gang med værelser på begge sider, toilet og baderum, opholdsstuer/nicher, køkkener, personalerum og depotrum. Der er navneskilte ved beboernes værelser.

Gangarealet er indrettet med billeder på væggene og lamper i loftet. Der er monteret gelændere på væggen til gangbesværede personer. Væggene er malet hvide, og loftet er beklædt med grønne klinker. Gulvet er lyst linoleum.

De to andre gangarealer er meget ens med gangarealet i "Paradiset".

Det eneste dagslys kommer fra et nyt stort vindue for enden af "Paradiset"s gang. På de to andre gange er der smalle vinduer for oven der kun giver et meget begrænset dagslysindfald. Belysningen der kommer fra lamper i loftet og enkelte væglamper, kunne være bedre. Gangarealet fremstår – navnlig på grund af de mørke lofter – mørkt og trist. Det gælder også gangarealet i "Paradiset" selv om dagslysindfaldet her er bedre end på de to andre gange.

Det blev under inspektionen oplyst at amtet havde lovet at gangene skulle renoveres, men det blev ikke iværksat inden kommunalreformens ikrafttræden. Der er planer om nu at male gangene.

Jeg har noteret mig at gangene vil blive malet. Jeg går ud fra at de små vinduer for enden af gangarealerne er blevet eller vil blive udskiftet med nye store vinduer ligesom vinduet på gangarealet i "Paradiset", men jeg beder om oplysning herom. Jeg beder endvidere om at få oplyst om der er planer om anden istandsættelse/renovering af gangarealerne, herunder planer om forbedring af belysningen.

Jeg besigtigede en kombineret spise- og tv-stue med tilhørende køkken. Tv-hjørnet er indrettet med to lænestole og et bord, en skænk i lyst træ hvorpå der står et stereoanlæg, og en kommode hvorpå et tv er placeret. I den anden del af rummet er et spisebord med tilhørende stole til 6 personer. Der står grønne planter i krukke på gulvet og i vindueskarmen, og der er billeder på væggene. Fra spise- og tv-stuen er der udgik til et afgrænset haveareal med et hvidt stakit og med en overdækket terrasse hvor der står havemøbler i træ og krukke med planter. På inspektionstidspunktet var der indendørs møbler og rod på terrassen fordi der var håndværkere på afdelingen. Ved siden af terrassen er en dam anlagt i græsset.

Fra spise- og tv-stuen er der adgang til et lille køkken med hvide elementer. I det ene hjørne af køkkenet er der indrettet en lille spiseplads.

Jeg besigtigede endvidere 3 beboerværelser, heraf 2 i "Paradiset". Værelserne er ca. 15-16 m² og er (som allerede nævnt) udstyret med en loftlift. Det ene værelse er malet gult, det andet hvidt og det tredje lilla. Der er billeder på væggene, gardiner og planter i vinduerne. Møblementet består af en hospitalsseng (med sengetæppe) og ellers beboernes egne møbler. Der er desuden en håndvask med et spejl. Belysningen er en loftslampe og en sengelampe på væggen. Der er godt dagslysindfald fra de store nye vinduer som har (lidt) solfilter i ruden.

På væggen ved døren på beboernes stuer hænger deres livshistorier indrammet, så vikarer m.fl. kan læse om beboerne.

Der er ikke lås på nogen af dørene til stuerne, men der er lås på skabene. Beboere har således ikke mulighed for at kunne låse eller få låst værelset udefra når beboerne ikke er på stuen (hvilket de efter det oplyste under inspektionen normalt kun er når de skal sove). Beboerne har heller ikke mulighed for at låse indefra (med lås eller vrider) når de er til stede på værelset, f.eks. om natten hvis de ønsker at sove uden at være nervøse for at andre beboere kommer ind på værelset.

Jeg beder om at få oplyst om det har været overvejet at få etableret mulighed for aflåsning af værelserne. I benægtende fald beder jeg om at det bliver overvejet og om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Beboerne deles om fælles toilet- og baderum på gangen. Der er i alt 4 store badeværelser med toilet og 8 særskilte toiletter, hver med 2 adskilte toiletter og et forrum. Jeg så et kombineret bade- og toiletrum, et vaskerum med toilet og et separat toilet. Alle har hvid sanitet og toiletterne har armstøtter.

Væggene er belagt med hvide klinker. I det separate toilet er gulvet et mørkt klinker-gulv, og i badeværelset og vaskerummet er gulvet med gråt linoleum. Der er begge steder store vinduer der er matterede bortset fra den øverste tredjedel så indkig ikke er muligt.

Baderummet er udstyret med en badebåre med hæve/sænkefunktion der kan køres ind på stuerne, en badekørestol og en lift i loftet. Der er en håndbruser og som nævnt et toilet med armstøtter.

I vaskerummet er der en håndvask med to spejle ovenover hinanden. Der er endvidere beholdere med flydende sæbe og papirservietter til engangsbrug. På modsatte væg står der en vaskemaskine, en tørretumbler, en blå vasketøjskurv og et bord.

Det separat toilet har skydedøre mellem forrummet og toiletterne.

Regionen noterede sig i sin rapport at der var igangsat en renovering af Syrenvej 2, men bemærkede at der skulle gøres en særskilt indsats i forhold til rengøring af toiletter for at fjerne lugtgener. Jeg bemærkede ingen lugtgener på de toiletter som jeg så under min inspektion.

Jeg beder om at få oplyst hvad regionens bemærkninger har givet anledning til.

Også jeg har noteret mig at der på inspektionstidspunktet var sket en renovering og fortsat var en renovering i gang af KereCenteret.

3.1.7 Aktivitetscentret Skovly

Aktivitetscentret Skovly ligger overfor KereCenteret og er det ene af dengang to aktivitetshuse for Bo og Naboskab Sydlollands beboere (undtagen beboerne på K.H. Kofoedsvej 14). Som nævnt under pkt. 2.4 skulle de to aktivitetsområder samles i ét hus (Skovly), og på inspektionstidspunktet var Skovly i færd med at blive renoveret. Bebo-

erne var derfor samlet i den ene ende af bygningen. Ved renoveringen skulle rummene gøres mindre, og der skulle bl.a. indrettes grupperum.

Aktiviteterne i Skovly er hobbybetonede aktiviteter, ture/udflugter og samvær. Pasning af en del grønne områder indgår også i aktiviteterne. Der er desuden faste aktiviteter som samfundsgruppe, svømning og skiftende aktuelle temaer, jf. nærmere pkt. 4.3.

Bygningen er i to plan og er opført i røde mursten med rødt tegltag. Den øverste etage "Kvisten" blev ikke benyttet på inspektionstidspunktet. Der er en udvendig trappeopgang til 1. sal på bygningen og en indvendig trappeopgang der er malet lilla. Herfra er der adgang til afdelingerne A og B som jeg besøgte. På trappen stod der på hvert trin en kurv fyldt med beboernes arbejdstøj.

For enden af trappeopgangen ligger der en lille mellemgang der skal passeres inden man træder ind i spisesalen. I mellemgangen står der en reol med kasser til tøj.

Den kombinerede spise- og opholdsstue er indrettet i et meget stort rum. I den ene halvdel af rummet står der tre mindre borde med 4 stole, og i den anden halvdel af rummet står der et stort ovalt bord med 14 stole. På den ene endevæg hænger der et tv, og under tv'et står der en kommode med et stereoanlæg. Væggene er malet hvide. Der er malerier på væggene og lyse, mønstrede gardiner i vinduerne. Gulvet er belagt med træ.

Fra spise- og opholdsstuen er der adgang til et køkken med hvide/grå køkkenelementer. Der er endvidere adgang til endnu en spisestue (som indretningsmæssigt ligner den første) og en mindre mellemgang hvorfra der er adgang til aktivitetsrummet og to toiletter. I mellemgangen hænger et spejl på væggen, og der er en billedserie som beboerne har lavet. Væggene er malet hvide, og der er rødt linoleumsgulv. Loftspladerne er hvide, og gangens belysning er en lampe placeret i loftets midte.

Toiletterne har hvid sanitet (toilet og håndvask), spejl, beholdere med sæbe og stofhåndklæder. Der er hvide fliser på væggene over håndvaskene og grå fliser på gulvet. Vinduesglassene er matterede så indkig ikke er muligt.

Aktivitetsrummet er et kombineret værksted/atelier hvor beboerne har mulighed for at lave malerier, billeder, håndarbejde og stoftryk. Værkstedet er indrettet i et stort, lyst lokale omkranset af hvide glasvægge som er udsmykket med malerier og billeder. Der er flere lokaler med store aktivitetsborde hvor der bl.a. kan laves malerier som sælges til blandt andre personalet. På inspektionstidspunktet blev der fremstillet påsketing. Der er i lokalerne lavet flere hygge kroge med sofaer, lænestole og tv. Væggene er

hvide og udsmykket med beboernes egne malerier og billeder. Det blev oplyst at der ville komme ny gulvbelægning i malerværkstedet.

Fra aktivitetsrummet er der adgang til en opholds-/tv-stue som er indrettet i siddegrupper med sofaer, lænestole, reoler, tv, grønne planter og et stort tæppe på gulvet. Herfra er der adgang til et mindre aktivitetsrum hvor beboerne under inspektionen spillede spil og lavede perler. Der blev også spillet musik. Fra aktivitetsrummet er der adgang til en garderobe med navneskilte og billeder af beboerne. Der er endvidere udgang til en have med et stort terrasseområde med mange havemøbler og et drivhus. Ved udgangen er der opsat et aktivitetskema. Der er opsat en rampe ved denne dør. Det blev oplyst at denne rampe ville blive erstattet af en ny rampe i forbindelse med renoveringen.

Jeg besigtigede herefter dyreparken som er et meget stort udendørsareal med plads til fugle, høns, geder, ænder og gæs. Alle dyrene går på fold. Der er desuden flere depotbygninger, en overdækket spiseplads og flere udendørs borde-/bænkesæt.

Det blev oplyst at dyreparken får besøg af blandt andre dagplejere med børn.

3.1.8 Café Solstrålen

Café Solstrålen er beliggende i en selvstændig rød murstensbygning på K.H. Kofoedsvej 19. Caféen hører sammen med dyreparken under beskæftigelsesområdet (aktivitetscenteret).

I Café Solstrålen er der tre brugere og en medarbejder. Det primære arbejde her er tilberedning af smørrebrød, micromad, bagning, borddækning, servering og rengøring.

Cafeen er indrettet med fem store spiseborde med plads til otte personer og et mindre rundt bord med plads til fire personer. Over hvert spisebord hænger der en lampe ned fra loftet og der står salt og peber, servietter og fyrfadslys på bordene. Væggene er gule og hvide, og gulvet er gråt linoleum. På væggene er der billeder og højttalere, og der står grønne planter i vinduerne. Fra en serveringsdisk sælges der slik, is, frugt, drikkevarer og smørrebrød.

3.1.9 Festsalen

Festsalen er beliggende i administrationsbygningen og er indrettet med to lange borde i midten af rummet med tilhørende stole. I festsalen er der desuden en scene til skuespil og musik.

3.2 Sammenfatning

Som nævnt i pkt. 4.11 er der foretaget en pårørendeundersøgelse på de regionale boformer for voksne personer med handicap der også har omfattet spørgsmål om de fysiske rammer. Det fremgår heraf at de (få) pårørende til beboere på Bo og Naboskab Sydlolland der deltog i undersøgelsen, havde svaret at de fysiske rammer enten i høj grad (75 pct.) eller i nogen grad (25 pct.) passer til beboerens behov. Som nævnt samme sted vil pårørendeundersøgelsen der er offentliggjort i 2008 og kan ses på Region Sjællands hjemmeside, blive efterfulgt af en undersøgelse af tilfredsheden blandt beboerne på de regionale botilbud på handicapområdet.

Under regionens tilsyn kom der mange forskellige bemærkninger fra de pårørende til de bygningsmæssige forhold. De er gengives således i rapporten:

"... Nogle giver udtryk for stor tilfredshed, andre bemærker, at de er OK og lægger vægt på, at man kan have sine egne møbler med. Andre igen synes, at der er sparet visse steder – som eksempel nævnes, at der i de nye boliger mangler garderobe til vådt tøj, at der er et meget lille tekøkken, således at der ikke er plads til både kogeplads og opvask. Meget konkret nævnes, at Syrenvej 2 var – og fortsat ligner – et hospital. Flere bemærker, at for medarbejderne er de bygningsmæssige rammer ikke særligt gode – som eksempel nævnes, at der er meget små 'kontorfaciliteter' (skrivebord står tæt/for tæt på branddør)."

Det fremgår endvidere af rapporten at de beboere som tilsynet talte med, ikke havde nogen bemærkninger til de bygningsmæssige forhold, men at en enkelt efterlyste plads til cd'er.

Tilsynet havde ingen bemærkninger til de fysiske rammer – ud over de der er gengivet ovenfor.

Som jeg også tilkendegav under inspektionen, er Bo og Naboskab Sydlollands bygninger rummelige og godt vedligeholdte, herunder med nye vinduer og døre mange steder, og udenomsarealerne er store og flotte.

Den indvendige vedligeholdelse var på inspektionstidspunktet generelt set også god, og møblet i fællesrummene – der er forskellige stilarter i (og inden for) de enkelte boenheder – var også i en god stand. Fællesrummene er generelt set rummelige og hyggelige med grønne planter, nipsgenstande, stearinlys, blomster mv. Der var desuden rent og (når der bortset fra de steder hvor der var håndværkere) ryddeligt overalt.

Beboernes boliger er meget forskellige – fra nye tidssvarende (toværelses) lejligheder med eget tekøkken, toilet og bad til små værelser (helt ned til ca. 10 m²) uden eget toi-

let og bad. Værelserne der varierer i størrelse, bruges dog stort set kun som soveværelser. De fleste af de værelser som jeg så, er individuelt indrettede og var rene.

De bygningsmæssige forhold giver mig således ikke anledning til andre bemærkninger end de bemærkninger som jeg er kommet med ovenfor.

4. Beboerne

4.1 Funktionsniveau

Bo og Naboskab Sydlolland er som tidligere nævnt et bo-, aktivitets- og samværstilbud for voksne med en betydelig varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne. Beboerne har generelt behov for omfattende støtte til almindelig daglig livsførelse, herunder til kommunikation, aktiviteter og socialt samvær, og behov for pleje, omsorg og behandling. Bo og Naboskab Sydlollands beboere har forskellige funktionsnedsættelser, og Bo og Naboskab Sydlolland har som nævnt kompetencer inden for flere områder, herunder palliativ pleje, dvs. pleje af beboere hvis liv er ved at rinde ud.

4.2 Medicin, læge mv.

Medicin opbevares i et aflåst skab. Medicinering tages op i forbindelse med udarbejdelse af handleplanerne. Lægen ordinerer og personalet håndterer medicinen. I regionens tilsynsrapport er det nævnt at medicin doseres enten af apoteket eller af pædagogerne, og at andre personalegrupper ikke må donere medicin.

Det medicinansvarlige personale har været på medicinkursus. I 2007 har der desuden været tilbudt medicinkurser med undervisere udefra til alle medarbejdere. Der hentes viden om medicin på de tilbudte kurser, fra beboernes egne læger, fra psykiatrien/distriktskykiatrien og fra internettet.

Regionen har i sin tilsynsrapport bemærket at det er godt at alle medarbejdere får den samme generelle viden om medicin håndtering.

Jeg er enig heri. Jeg henviser i den forbindelse også til at det er personalet der tilser om den enkelte beboer har det godt, og i tilknytning hertil tilkalder egen læge eller (via beboerens egen læge) psykiater hvis beboeren opfører sig eller har det anderledes end sædvanligt.

Der er en forskrift for medicin håndtering, og ledelsen kontrollerer uanmeldt håndteringen af medicin.

Bo og Naboskab Sydlolland har (i februar 2008) foretaget en undersøgelse af hvad det er for en medicin der gives efter behov (p.n.-medicin). Den viste at det typisk er stesolid før tandlægebesøg mv.

Restmedicin afleveres på apoteket. Bo og Naboskab Sydlolland får ikke en kvittering fra apoteket herfor, da apoteket ikke vil give det. Jeg anbefalede at Bo og Naboskab Sydlolland finder et apotek der vil give en sådan kvittering, og det blev oplyst at det ville ske.

Jeg beder om at få oplyst hvad min anbefaling har ført til.

Beboerne anvender egen praktiserende læge. Hvis en beboer ændrer adfærd, kontakter personalet lægen.

Nogle af beboerne får psykofarmaka, men det er kun få af beboerne på Bo og Naboskab Sydlolland der tillige har en psykiatrisk diagnose. Bo og Naboskab Sydlolland har ikke en speciel normering med hensyn til tilsyn af psykiater, men der er et samarbejde med Psykiatrisk Center Syd i Maribo der er en afdeling af Oringe (psykiatrien Vordingborg). Beboerne kommer enten dertil, eller personale derfra kommer til beboerne. En af beboerne har en fast tilknytning til afdelingen, og en anden indlægges en gang imellem på Oringe. Medarbejderne kan også tilkalde personale fra distriktspsykiatrien. De har nogle faste kontaktpersoner dér.

Jeg har noteret mig det oplyste, men beder om nærmere oplysninger om det nævnte samarbejde.

Det er som nævnt personalet der tilser om den enkelte beboer har det godt, og tilkalder egen læge eller psykiater hvis beboeren ændrer adfærd.

For at sikre en optimal lægelig behandling og deraf følgende trivsel for den enkelte, herunder for at undgå fejlmedicinering eller i værste fald at nogen "glemmes", er det, som jeg også nævnte under inspektionen, en sikkerhed med et regelmæssigt psykiatrisk tilsynsbesøg. Efter min opfattelse er det således ikke optimalt at der som udgangspunkt kun er psykiatrisk tilsyn når psykiateren bliver kontaktet af personalet som har iagttaget en ændring i en beboers adfærd. Selv om Bo og Naboskab Sydlollands personale holder sig opdateret, kan man heller ikke forvente at personalet konstant kan være helt opdateret på om der er kommet et nyt medikament på markedet som eventuelt vil kunne forbedre en beboers tilstand/livsindhold.

Jeg beder om regionens bemærkninger til det rejste spørgsmål om hvorvidt psykiateren bør komme regelmæssigt på botilbuddene uden at være tilkaldt af personalet. Jeg beder herunder regionen om at oplyse om regionen har noget indtryk af hvorvidt beboerne på regionens botilbud generelt får psykologisk og/eller psykiatrisk hjælp i tilstrækkeligt omfang, og om regionen har foretaget eller er indstillet på at foretage eventuelle skridt med henblik på at sikre at beboerne også løbende på regionens botilbud får kvalificeret hjælp til psykiske lidelser.

4.3 Aktiviteter

Bo og Naboskab Sydjylland har som nævnt et aktivitetscenter hvor beboerne kan aktiveres eller blot have samvær med hinanden. Aktivitetscentret er nærmere beskrevet på Bo og Naboskab Sydjyllands hjemmeside hvor følgende er anført:

"Aktivitsområdet i Bo og Naboskab Sydjylland (§ 104) beskæftiger de fleste borgere der er tilknyttet Bo og Naboskabet. Der er beskæftigelsesmulighed for 52 borgere.

Der er brugere i alderen fra 23 til 87 år. Der er i øjeblikket ansat 18 personer til at varetage dette job. Aktivitsområdet består af 2 enheder, en Dyrepark og en Café.

Dyreparken varetages af brugere og medarbejdere fra de 2 aktivitshuse. Arbejdet består i fodring, rengøring, vedligeholdelse af park og bygninger. Ligeledes laves der bure efter hvilke dyr der er. De 2 aktivitshuse ligger umiddelbart ved siden af hinanden. I det ene, Alléhuset, er der primært brugere med fysiske handicaps - demens og andre aldersrelaterede handicaps der bevirker at de er meget plejkrævende.

Aktiviteter er f. eks sanserum, snoezelhus, cafébesøg, boccia og stolegymnastik. Det andet hus; Skovly, kan overordnet opdeles med følgende aktiviteter: Hobby betonedede aktiviteter, ture/udflugter og samvær. Pasning af en del grønne områder indgår også i aktiviteterne. Der er desuden faste aktiviteter, som samfundsgruppe, svømning og skiftende aktuelle temaer.

Gennem disse aktiviteter fungerer Aktivitshuset som en oplevelsesplatform. Gennem et tæt samarbejde med boenhederne gives et bredt tilbud af kvalitetsydelser.

Parallelt med aktiviteterne ydes kvalificeret omsorg og service afstemt efter behov og ønsker samt medindflydelse, valgmuligheder, medansvar og handlefrihed. Åbningstiden i Aktivitsområdet ligger på alle ugens dage i tidsrummet 08.00-16.00."

Aktivitscenteret er som også tidligere nævnt nu samlet i én bygning (Skovly). (I tilbudsportalen er det anført at aktivitscenteret ligger på K.H. Kofoedsvej 32 der ifølge

en oversigt over bygningerne som jeg har modtaget forud for inspektionen, er adressen for Alléhuset).

Ifølge servicedeklarationen for Bo og Naboskab Sydlolland er der mulighed for indskrivning i aktivitetsområdet både på fuld tid og på halv tid.

Aktivitetscenteret kan benyttes af alle Bo og Naboskab Sydlollands beboere, bortset fra beboerne på K.H. Kofoedsvej 14, der ikke kommer i aktivitetshuset, men aktiveres hver dag af personale i og uden for huset. Aktiviteter uden for huset sker eventuelt med to beboere ad gangen. Der er en minibus til rådighed for beboerne (bl.a.) dette sted.

En stor del af beboerne har som nævnt dagtilbud på aktivitetscenteret, men der er også beboere der beskæftiges på eksterne beskyttede værksteder, og beboere der ikke ønsker nogen form for beskæftigelse. Ifølge regionens tilsynsrapport har 8-9 beboere ekstern beskæftigelse på enten Værkstedet Avænget i Maribo eller Grøn Verden i Horbelev. Under inspektionen blev det oplyst at nogle få af de bedst fungerende beboere aktiveres på Avænget i Maribo, og at de selv tager bussen frem og tilbage. Ifølge oplysningerne på tilbudsportalen benytter beboerne fra specialenheden på Højbovej 7, th. ikke eksterne beskyttede værksteder, men alene aktivitetscenteret, undertiden med ekstra bistand fra boligen.

Under inspektionen blev det oplyst at alle beboerne får tilbud om aktiviteter (miljøskift) hver dag, men at nogle beboere vælger det fra, og nogle går hjem efter kort tid. En del af beboerne på Syrenvej er hjemme hver dag og deltager (heller) ikke i aktiviteter i huset.

Ved min besigtigelse af aktivitetscenteret var der en god stemning og kontakt med beboerne.

Aktivitets- og samværstilbuddene tilrettelægges individuelt. Ifølge oplysningerne om aktivitetscenteret på tilbudsportalen er en stor del af aktiviteterne projektorienterede, som f.eks. maduger, efterårsuger osv., jf. også omtalen af skiftende aktuelle temaer i citatet ovenfor. Der arbejdes struktureret, og brugerindflydelse og små sikre synlige succeser for den enkelte bruger er i centrum.

Ifølge regionens tilsynsrapport beskrev ledelsen samarbejdet mellem døgn- og dagtilbuddet som værende "ikke optimalt" og oplyste at der aktuelt blev arbejdet på at styrke det. Tilsynet bad om en redegørelse for status i samarbejdsbestrebelse pr. 1. april 2008.

Jeg beder om at blive underrettet om indholdet af denne redegørelse.

Af det tidligere nævnte referat af et møde den 21. august 2008 i regionsrådet (hvor det blev besluttet at nednormere aktivitetscenteret fra 62 til 52 pladser) fremgår det at aktivitetscenteret havde 16,2 tomme pladser ved udgangen af april 2008.

Jeg beder om at få oplyst hvor mange tomme pladser der er i dag, og hvad Bo og Naboskab Sydlolland gør for at motivere beboerne til at deltage i aktiviteter.

Jeg beder endvidere Bo og Naboskab Sydlolland om at oplyse hvordan dagligdagen er for de beboere på Bo og Naboskab Sydlolland der har fravalgt aktiviteter. Jeg ser her bort fra de beboere på KereCenteret der modtager palliativ pleje.

For så vidt angår fritiden fremgår det af servicedeklarationen for Bo og Naboskab Sydlolland at der lægges vægt på at der er en mangfoldig vifte af tilbud som kan tilgodese individuelle ønsker. Det kan f.eks. være ridning, musik, aftenskole, oplevelser i naturen mm. Det er i den forbindelse nævnt at tilbuddene indeholder individuelle og fælles oplevelser af sans-, aktivitetsmæssig og social karakter ud fra den enkeltes behov og formåen.

I den særskilte beskrivelse som jeg har modtaget om specialenhederne, fremgår det at fritidstilbuddene også omfatter svømning og motionsklub mv. I beskrivelsen i tilbudsportalen er det om alle boenhederne nævnt at beliggenheden er et sted med mange muligheder, både i naturen og kulturelt, som er medvirkende til at give et godt fritidsliv. I beskrivelsen om Højbovej 3 A-D og Højbovej 5 A-O er det yderligere nævnt at der er mange udadvendte aktiviteter i fritiden af stor værdi for beboerne.

Det fremgår desuden af regionens tilsynsrapport at ridningen omfatter egentlig handi-capridning (med fysioterapeut), og at tilbuddene i øvrigt omfatter f.eks. biografture, teaterture, besøg i Lalandia Badeland (og svømmehaller), handicapfodbold i Nykøbing Falster, Snoezelhuset i Maribo og gåture i området – som det under inspektionen blev oplyst at der er mange af, herunder ture til havnen. Det fremgår endvidere at der er årlige tilbagevendende aktiviteter, f.eks. to "megafester" i Holebyhallen og "løvfaldsfest" i Bangs Have, og nogle beboere deltager også i Sjællandsfestivalen og Skanderborgfestivalen. Beboerne kan endvidere besøge hinanden og drikke kaffe mv.

Det fremgår endvidere af tilsynsrapporten at alle boenheder desuden har egne traditioner. På Syrenvej (Kerecenteret) er der f.eks. en grillfest hvor pårørende og samarbejdspartnere m.fl. deltager.

Det fremgår ligeledes – og blev også under inspektionen oplyst – at Bo og Naboskab Sydlolland en dag om ugen har fælles aktiviteter med beboere fra Kofoedsminde som foregår på Kofoedsminde (beboerklubben Elmely). En medarbejder fra Bo og Naboskab Sydlolland deltager heri. Under inspektionen blev det oplyst at beboerne på Bo og Naboskab Sydlolland ikke benytter motionsrummet på Kofoedsminde.

Under regionens besøg havde regionens tilsynsførende desuden samtaler med beboere og pårørende der tillige nævnte klubtilbud med mulighed for dans, musikudøvelse, cykelture, pasning af drivhus, styrketræning, "købmandsbesøg", ferieture, besøg på naturskole, efterårsfest, fest på værkstedet Åvænget, juletur til Næstved, forskellige aftenskoletilbud, boccia og æbleplukning på Fejø.

Bo og Naboskab Sydlolland har som det fremgår af den bygningsmæssige gennemgang, tillige en sal med en scene mv. Personalet kan leje salen til private fester.

Under inspektionen blev det endvidere nævnt at der i Skovly er et rum til stolegymnastik og fællesdans mv., men at det på grund af ombygningen på det pågældende tidspunkt blev benyttet til andre formål.

Det blev endvidere nævnt at der er ture til f.eks. Knuthenborg Safaripark, andre dyreparker, Tivoli og Bakken.

Ifølge oplysningerne om Bo og Naboskab Sydlolland på hjemmesiden gør mange af beboerne brug af fritidsaktiviteterne – som kræver ledsagelse.

Jeg har – ligesom tilsynet – ingen bemærkninger til aktivitetsmulighederne der indeholder en bred vifte af tilbud, både i og uden for Bo og Naboskab Sydlolland og både indendørs og udendørs.

Jeg har noteret mig at mange af beboerne – hvoraf mange er ældre mennesker – ifølge hjemmesiden deltager i fritidsaktiviteterne. Jeg går ud fra at det også gælder de aktiviteter der foregår udendørs og uden for Bo og Naboskab Sydlolland.

Jeg beder om at få oplyst hvordan beboerne orienteres om fritidstilbuddene, og hvad personalet gør for at motivere (de øvrige af) beboerne til at deltage i aktiviteterne.

Under inspektionen blev det oplyst at der er ansat en 37 timers rengøringsassistent til rengøring af fællesområder. Det er i øvrigt medarbejderne der gør rent og således hjælper de beboere der har behov for det, med at gøre rent. Det blev endvidere oplyst at en del af beboerne i ældreområdet ikke ønsker at få foretaget rengøring af deres

eget værelse, men det sikres at de ikke gror til i skidt. Der gøres notat med henblik på dokumentation herom i deres bøger.

Jeg forstår det oplyste sådan at de beboere der magter det, sammen med personalet selv rydder op og gør rent i deres lejligheder/værelser. Jeg beder om at få oplyst om det er korrekt forstået.

Det fremgår i øvrigt af regionens rapport at hygiejne og rengøring er omfattet af det arbejdsmiljøcertifikat som Bo og Naboskab Sydlolland har fået. Det var tilsynets opfattelse at der generelt er en høj standard for rengøring og hygiejne i Bo og Naboskab Sydlolland. Tilsynet bemærkede at der var et – måske for – stort forbrug af engangsprodukter.

Det var også mit indtryk under rundgangen i de enkelte bygninger på Bo og Naboskab Sydlolland at standarden for rengøring og hygiejne er god.

Det fremgår af en (anonymiseret) betalingsaftale som jeg modtog forud for inspektionen, at beboerne betaler 200 kr. om måneden for kørsel. Jeg går ud fra at det sigter til udgifterne til transport med Bo og Naboskab Sydlollands egne busser/biler.

Alle beboerne får tilbud om mindst én ferierejse om året, men på grund af den høje alder som mange af beboerne har, er der ikke den store rejseaktivitet. Ferier holdes primært i sommerhuse, men beboerne kan også komme til udlandet hvis de ønsker det.

Der laves særskilt regnskab for ferie, og der er retningslinjer herfor.

Jeg beder om kopi af disse retningslinjer, og om oplysning om hvorvidt der også foreligger retningslinjer for personalets deltagelse i andre arrangementer som f.eks. café-, restaurant- og biograffure med beboerne.

Jeg går ud fra at Bo og Naboskab Sydlolland dækker den almindelige lønudgift til personalet og (eventuelt) benyttede ledsagertimer under ferien, og at løn herudover til personale dækkes af den/de beboere der er med på den pågældende ferie. Jeg går endvidere ud fra at beboerne afholder alle udgifter vedrørende ferien, herunder også udgifter til mad, billetter, transport, ophold mv. til personalet i forbindelse med ferien. Medmindre det fremgår af de nævnte retningslinjer, beder jeg om oplysning om hvorvidt det er korrekt antaget.

Jeg beder endvidere om at få oplyst om beboerne støttes i opsparing til ferier.

4.4. Forplejning mv.

De ældre beboere, dvs. enkelte boenheder, får varm mad udefra, men ellers er det personalet der tilbereder maden sammen med de beboere der kan og vil deltage heri. På KereCenteret er der en deltidsansat i køkkenet (som er ansat på Bo og Naboskab Sydlolland på fuld tid og benytter den resterende tid på andet arbejde).

Det fremgår af regionens tilsynsrapport at Bo og Naboskab Sydlolland har en "ikke-nedskrevet" kostpolitik der går ud på at spise så sundt og så grønt som muligt og med indkøb i lokalområdet. Beboerne deltager også i indkøb hvis de kan og vil. Bo og Naboskab Sydlolland har med succes lavet en særlig indsats for at ændre kostvaner for enkelte beboere der har (haft) behov for at tabe sig. I øvrigt er der forskellige "kostkulturer" i de enkelte boenheder, og Bo og Naboskab Sydlolland prøver at imødekomme individuelle ønsker.

Til frokost er der også mulighed for at spise i caféen.

Det fremgår af regionens tilsynsrapport at de fleste beboere foretrækker "gammeldags" kost, men i øvrigt ikke stiller mange krav, og at kosten derfor ofte bliver den samme som personalet får derhjemme. Der tages dog naturligvis hensyn til beboere der har behov for en særlig diæt. Under rundgangen på Havebyvej 3 (specialafsnit) blev det oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland har kontakt til en diætist, og at beboerne dette sted selv tilbereder mad og dækker bord mv., men kun sjældent er med til indkøb.

Det fremgår endvidere at der – både blandt personalet og de beboere som tilsynet talte med – er opmærksomhed på sund kost og motion. Medarbejderne får tilbud om kurser herom, og der tilbydes også ekstra grøntsager. Der er desuden gåture efter maden.

Jeg har ingen bemærkninger til det oplyste om forplejningen. Jeg har i den forbindelse noteret mig at der er opmærksomhed på spørgsmålet om sund kost. Jeg går ud fra at der er særlig opmærksomhed på kørestolsbrugere der ikke har samme mulighed for at dyrke motion som de rørigere beboere.

Jeg beder om oplysning om hvordan kantinedriften i caféen fungerer, herunder om den giver overskud.

Jeg beder endvidere om oplysning om hvor den varme mad der købes ude i byen, kommer fra, og om beboerne er tilfredse med denne mad.

Jeg beder desuden om oplysning om hvem der står for planlægning af den mad som personalet selv tilbereder (sammen med beboerne).

Endvidere beder jeg om at få oplyst om beboerne normalt spiser sammen eller hver for sig.

4.5 Beboernes økonomiske forhold

Bo og Naboskab Sydlollands beboere modtager alt efter deres alder enten højeste førtidspension eller folkepension. Herudover modtager de boligsikring/boligyldelse.

Beboerne betaler en del af de udgifter der er forbundet med at bo i Bo og Naboskab Sydlolland. Der betales for husleje, ansvarsforsikring, lys og varme, aktiviteter, befordring og kost. Herudover har den enkelte udgifter til eksempelvis licens, tandlæge, fodpleje, vask, rengøring, beklædning, frisør, opsparing til ferie, lommepege og diverse.

Huslejen i Bo og Naboskab Sydlolland er meget forskellig da boligerne varierer i størrelsen. Lejlighederne er dyrere end værelserne, men beboerne får en høj boligsikring og har derfor nogenlunde samme boligudgift som tidligere. Lejen er også afhængig af den enkelte beboers kapitalindkomst.

De beboere der er tilkendt højeste førtidspension før 1. januar 2003, har desuden indtil 1. juli 2008 betalt en serviceafgift, dvs. at de har betalt for den særlige service mv. der følger af opholdet, jf. den tidligere bestemmelse i servicelovens § 162 der blev ophævet ved lov nr. 446 af 9. juni 2008.

Brugerne af aktivitetscenteret skal selv betale for fællesudgifter ved arrangementer som f.eks. udflugter. Betalingen udgør 1.800 kr. for en fuldtidsplads og 900 kr. for en halvtidsplads om året.

Omtalen af de enkelte boenheder i tilbudsportalen omfatter også brugerbetaling (husleje og serviceydelser), og det fremgår heraf at brugerbetalingen på Højbovej 7 tv. (værelser) ligger mellem ca. 3.000 og 4.000 kr., at den på Højbovej 7 th. (værelser) ligger på ca. 6.500 kr., at den på Havebyvej 3 (værelser) ligger på mellem ca. 4.500 og 5.000 kr., at den på K.H. Kofoedsvej 14 (værelser) ligger på mellem ca. 5.500 kr. til 6.500 kr., at den på Syrenvej 2 (værelser) ligger på ca. 4.200 til ca. 5.600 (afhængigt af om der blev betalt servicebetaling der som nævnt nu er afskaffet), at den på Højbo-

vej 3 A-D og 5 A-O (lejligheder – almenområdet) ligger på mellem ca. 4.500 til 5.000 kr., og at den på Højbovej 3 E-G (lejligheder – specialområdet) ligger på mellem ca. 8.800 og 9.300 kr.

Jeg beder om at få oplyst årsagen til den store forskel i brugerbetalingen for beboerne i lejlighederne indenfor henholdsvis almenområdet og specialområdet.

Blandt det materiale som jeg modtog forud for inspektionen, er en anonymiseret betalingsaftale for en beboer på et værelse på knap 10 m². Aftalen der er underskrevet af beboerne og en ansat, omfatter indtægter og udgifter for 2006. Udgifterne omfatter obligatoriske, frivillige og egne udgifter. De obligatoriske udgifter omfatter husleje, el, varme, fællesantenne og tv-licens. De frivillige udgifter omfatter kost, vask af tøj og rengøringsmidler. Egne udgifter omfatter kørsel, ferie og fritidsaktiviteter, medicin, tandlæge, fodterapeut mv., egen forsikring, brugerbetaling i aktivitetshuset, tøj, frisør/massør og lommepenge/gaver. Indtægten (folkepension) udgjorde 6.887 kr. om måneden. De obligatoriske udgifter udgjorde 1.560 kr. om måneden, heraf 701 kr. i indkomstbestemt og 228 kr. i omkostningsbestemt husleje. De frivillige udgifter udgjorde 1.615 kr. om måneden, heraf 1.440 kr. for kost (fuldkost 7+17+24). Når alle de øvrige egne udgifter var betalt, havde den pågældende beboer 500 kr. om måneden tilbage til lommepenge og fritidsaktiviteter.

Under inspektionen modtog jeg tillige kopi af en tilsvarende betalingsaftale for en anden beboer der har en lejlighed (ifølge betalingsaftalen på 84 m², hvilket jeg går ud fra også indbefatter andel af fællesarealer). Denne aftale omfatter 2008. Indtægten udgjorde i alt 16.280 kr. om måneden der foruden førtidspension (10.340 kr.) omfattede boligydelse (3.140 kr.), merudgift i forbindelse med boligydelse (2.500 kr.) og løn for beskæftigelse på eksternt værksted (300 kr.). De obligatoriske udgifter var 7.996 kr. om måneden, heraf 7.096 kr. i husleje, og de omfatter tillige vand, men ikke fællesantenne og licens. Sidstnævnte betales af egne udgifter. De frivillige udgifter udgjorde 2.600 kr. om måneden, heraf 2.400 kr. for kost (fuldkost 14+28+38). Egne udgifter omfattede bl.a. 600 kr. om måneden til en væрге. Når alle de øvrige egne udgifter var betalt, havde den pågældende beboer 1.500 kr. om måneden tilbage til lommepenge og fritidsaktiviteter.

Jeg beder om at få oplyst om Bo og Naboskab Sydjylland sørger for at de beboere der modtager førtidspension, og som har lyst og råd, indbetaler en del af pensionen til en kapitalpension så de ikke pludselig ved overgangen til folkepension står med en (meget) mindre indkomst.

Det blev oplyst at nogle beboere har store formuer, og at det kan være svært at få beboerne til at bruge deres penge.

Flere af beboerne har en værgemål. Misbrug af en beboers økonomi fra pårørendes side har i et tilfælde været årsag til at der blev etableret et værgemål.

Om værgemål blev det i øvrigt under inspektionen oplyst at det er svært at få ophævet økonomiske værgemål for beboere der ikke længere har nogen formue. Det betyder at de pågældende beboere ud af deres pension skal betale honorar til værgeren (der oftest er en advokat). Størrelsen af disse honorarer svinger, men ligger typisk på omkring 7.000 kr. om året. Det blev oplyst at betaling af honorarer kan bevirke at beboeren ikke kan deltage i fælles aktiviteter på lige fod med de andre beboere. Inden for almenområdet var det lykkedes at få ophævet to værgemål hvor der ikke længere var nogen formue.

Bo og Naboskab Sydlolland oplyste at der var flere eksempler herpå, og at bo og naboskabet i de sidste to års tid havde skrevet først til statsamtet og senere til statsforvaltningen, men uden at få andet svar end at myndigheden ville se på sagen.

Det blev aftalt at jeg fik kopi af Bo og Naboskab Sydlollands skriftlige materiale i et konkret tilfælde så jeg kunne hjælpe bo og naboskabet med at få svar fra statsforvaltningen. Jeg fik senere kopi af bl.a. Bo og Naboskab Sydlollands breve til Storstrøms Statsamt og Statsforvaltningen Sjælland om ophævelse af værgemålet for en af Bo og Naboskab Sydlollands beboere. Disse bilag sendte jeg videre til statsforvaltningen som en anmodning fra Bo og Naboskab Sydlolland om at sagen blev fremskyndet. Jeg bad statsforvaltningen om at underrette mig om statsforvaltningens afgørelse i sagen, og jeg modtog herefter et brev af 3. april 2008 fra statsforvaltningen med citat af statsforvaltningens afgørelse af samme dato til Bo og Naboskab Sydlolland. Det fremgik heraf at værgemålet i det konkrete tilfælde blev ophævet.

Som meddelt i brev af 19. marts 2008 i den konkrete sag (som jeg skilte ud fra inspektionssagen) kan en statsforvaltnings afgørelse efter (bl.a.) værgemålslovens § 10 om ophævelse af værgemål begæres indbragt for retten (inden for en frist af fire uger fra statsforvaltningens afgørelse), jf. lovens § 22, stk. 1 og 2. Anmodning om indbringelse for retten kan fremsættes af de samme som kan fremsætte anmodning om værgemål, jf. § 16, stk. 1. Omfattet af denne bestemmelse er bl.a. regionsrådet (regionen), jf. nr. 5. Som også meddelt i brevet af 19. marts 2008 er ombudsmanden ikke kompetent over for domstolene, jf. § 7, stk. 2, i lov nr. 473 om Folketingets Ombudsmand. Ombudsmanden kan derfor ikke tage stilling til domstolenes afgørelser og behandler som følge heraf normalt ikke klager på områder hvor der er en særlig adgang til domstolsprøvelse. Jeg foretager mig derfor ikke mere vedrørende det generelle problem med

at få ophævet værgemål, men henviser Bo og Naboskab Sydlolland til at få konkrete afslag på ophævelse (eller ændring) af værgemål indbragt for retten.

Bo og Naboskab Sydlolland oplyste endvidere at der er en verden til forskel på bo- og naboskabets og visse værgers opfattelse af hvad beboerne har brug for, og at det derfor kan være svært at få bevilget penge fra værgerne (hvoraf nogle aldrig har set de beboere som de er værgede for). Det trækker også tit i langdrag med at få penge hvilket kan medføre at beboerne måske ikke når at komme med på ferie mv. Det blev i den forbindelse oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland skulle have møde med nogle værger (advokater) i den følgende uge om disse problemer.

Jeg beder om underretning om resultatet af dette møde.

Jeg beder endvidere om at få oplyst hvor mange beboere der har beskikket en værge.

Det fremgår af regionens tilsynsrapport at flere af de pårørende havde givet udtryk for usikkerhed om hvorvidt de var værger eller "kun" pårørende. Værgerne/de pårørende efterlyste regelmæssig orientering om beboernes økonomi og tilkendegav usikkerhed med hensyn til forskellige forhold angående betaling for forskellige ydelser. Efter aftale sendte regionen efterfølgende reglerne om værgemål mv. til de pårørende, og i rapporten skrev tilsynet at Bo og Naboskab Sydlolland burde sætte fokus på området således at der blev skabt klarhed hos alle om hvem der er værger, hvilke orienteringer de skal have, hvad de skal inddrages i mv.

*Jeg beder om oplysning om hvordan der er fulgt op herpå fra Bo og Naboskab Sydlol-
lands side.*

Bo og Naboskab Sydlolland hjælper de beboere der ikke er under værgemål, med at administrere deres økonomi, og Bo og Naboskab Sydlolland har et regelsæt om administration af beboermidler som alle medarbejderne er fuldt ud bekendt med. I en kolonnebog føres der regnskab over beboernes økonomi. Når der hæves eller overføres penge fra beboernes konti, skal der altid være to medarbejdere der skriver under herpå. Der kan kun overføres (og ikke hæves) fra opsparede midler til bankbog. Områdeleder og forstander foretager kontrol med administrationen af beboermidler, og der foretages også stikprøvevis ekstern kontrol.

Alle beboerne har en skriftlig økonomiaftale. Jeg har som nævnt modtaget et eksempel på en sådan aftale (betalingsaftale). Under inspektionen modtog jeg endvidere kopi af yderligere en økonomijournal vedrørende en beboer hvoraf de økonomiske di-

spositioner vedrørende den pågældende beboer fremgår med dato, initialer på de(n) medarbejder(e) der har foretaget dispositionen eller revideret regnskabet (gentaget i håndskrift eller ved underskrift) og bemærkninger om dispositionen. Økonomijournalen er underskrevet af forstanderen.

Det fremgår af regionens tilsynsrapport at de pårørende generelt er tilfredse med den hjælp som beboerne får til at administrere deres økonomi.

Det tidligere socialministerium (nu Velfærdsministeriet) har udstedt en vejledning nr. 200 af 30. november 1998 om betaling, administration og opbevaring mv. af midler for personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Vejledningen er udarbejdet af en arbejdsgruppe under ministeriet. Det fremgår heraf bl.a. at det sociale servicepersonale (efter arbejdsgruppens opfattelse) alene skal inddrages i administrationen af midler for borgere der på grund af fysisk eller psykisk handicap ikke er i stand til selv at administrere sine midler, hvis pårørende eller andre ikke er i stand til at påtage sig opgaven og varetage denne på det fornødne retlige grundlag. For beboere i f.eks. botilbud kan der anvendes administrationsaftaler hvorved pensionisten indgår en aftale om at overlade opgaver med administration af midler til andre, f.eks. et botilbud, jf. pkt. 4.5 i vejledningen og pkt. 197 og 285 i henholdsvis vejledning nr. 53 og vejledning nr. 54, begge af 31. august 2007, om henholdsvis folkepension efter lov om social pension og førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. Hvis kommunalbestyrelsen skønner at en pensionist ikke kan administrere sin pension, afgør kommunalbestyrelsen på hvilken måde pensionen skal udbetales, jf. henholdsvis § 35 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. og § 36 i lov om social pension. Kommunalbestyrelsen kan delegere denne kompetence til f.eks. et botilbud.

Jeg beder Bo og Naboskab Sydlolland om at oplyse om forældrene eller andre pårørende – hvis sådanne findes – er med til at træffe beslutning om eller tages med på råd når der skal træffes økonomiske beslutninger for/sammen med beboerne, herunder ved større indkøb.

Jeg forstår det ovenfor oplyste sådan at Bo og Naboskab Sydlolland fører nøje regnskab med hver enkelt beboers indtægter og udgifter. Jeg går ud fra at Bo og Naboskab Sydlollands retningslinjer for administration af beboernes økonomiske midler sikrer beboerne mod misbrug og personalet mod mistanke herom. Jeg beder om en kopi af disse retningslinjer.

Medmindre det fremgår heraf, beder jeg desuden Bo og Naboskab Sydlolland om at oplyse hvordan beboernes bankbøger/hævekort og lommepenge mv. opbevares, og at præcisere hvem der har adgang hertil.

4.5 Ledsageordning

Efter § 97, stk. 1, i serviceloven yder kommunen 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Ledsageordningen gælder for personer mellem 18 og 67 år, og der er mulighed for at opspare timer inden for en periode på seks måneder. Timer der er opsparet, men ikke forbrugt, bortfalder efter seks måneder.

Under inspektionen blev det oplyst at Bo og Naboskab Sydjylland ikke bruger ledsageordning, men anvender eget personale hertil. Det blev oplyst at der ikke er behov for at anvende ledsageordningen.

Jeg beder Bo og Naboskab Sydjylland om at uddybe det oplyste om at der ikke er behov for at benytte ledsageordningen.

4.6 Hjælpemidler

Bo og Naboskab Sydjylland har i samarbejde med Hjælpemiddelcentralen investeret meget i generelle hjælpemidler. Eldrevne senge, brusebåre der kan køres ind på stuen, transportstole, loft- og gulvflifte er almindeligt basisudstyr i boenhederne for immobile beboere. Der er desuden sket en automatisering af bl.a. døråbning. Når beboerne har behov for individuelle hjælpemidler i form af kørestole eller andre individuelt tilpassede eller kropsbårne hjælpemidler, søger Bo og Naboskab Sydjylland sammen med den enkelte beboer om bevilling af relevante hjælpemidler hos kommunen.

Bo og Naboskab Sydjylland råder over et antal handicapbusser der foretager den daglige kørsel med borgerne.

Der er ikke mange beboere der bruger kørestol. Der er for så vidt ikke længere en pedelfunktion på Bo og Naboskab Sydjylland, men der er dog en pedel/chauffør ansat der også lapper kørestole for beboerne når han har tid til det. Bo og Naboskab Sydjylland vedligeholder selv de hjælpemidler som de kan vedligeholde, men får ellers bistand hertil fra Hjælpemiddelcentralen der gennemgår hjælpemidlerne fire gange om året.

4.7 Rygepolitik

Efter ikrafttrædelsen den 15. august 2007 af den nye rygelov er det ikke længere tilladt at ryge på de indendørs fællesarealer. Beboerne må ryge på/i deres egne værelser/lejligheder eller udendørs. Bo og Naboskab Sydjylland følger de centralt fastsatte

regler og har også selv nedskrevne regler på området. Disse regler er blandt det materiale som jeg modtog forud for inspektionen.

Medarbejderne hjælper nogle af beboerne med at styre forbruget af tobak. Det sker efter aftale med de pågældende beboere.

4.8 Alkohol mv.

Bo og Naboskab Sydlolland har ikke problemer med alkohol og euforiserende stoffer. Der er ikke noget alkoholforbud for beboerne, men personalet må kun indtage alkohol i "naturlige" situationer.

I relation til personalet er der en skriftlig misbrugspolitik som er blandt de bilag som jeg modtog forud for inspektionen.

4.9 Vold

Nogle af beboerne (især i specialenhederne) er udadreagerende, men der er dog ikke episoder hver dag. Der udarbejdes magtanvendelseskemaer efter reglerne.

Samtlige overfald registreres af ledelsen der følger op herpå. Af regionens rapport fra tilsynet på Bo og Naboskab Sydlolland i oktober (og november 2007) fremgår det at beboernes overgreb mod personalet indberettes til områdelederen med henblik på gennemgang og drøftelse i sikkerhedsudvalget. Der er mulighed for krisehjælp til den medarbejder der har været udsat for vold – først internt og herefter eventuelt tillige eksternt.

Det fremgår endvidere af tilsynsrapporten at Bo og Naboskab Sydlolland arbejder med at kortlægge tilfælde af voldsom adfærd fra beboernes side. Det har vist sig at det ofte er i forhold til bestemte medarbejdere eller bestemte situationer at denne adfærd opstår. Det er videre anført at Bo og Naboskab Sydlolland efter kortlægningen kan lave "fokuspunkter" i forhold til den pågældende beboer for at prøve at undgå den voldsomme adfærd.

Jeg beder om nærmere oplysninger om denne kortlægning og hvilke initiativer der måtte være taget som følge heraf.

Under inspektionen blev det oplyst at der sker politianmeldelse hvis der er tale om særlig alvorlige episoder. Det er sket i enkelte tilfælde.

Under inspektionen modtog jeg et eksemplar af en voldspakke (voldspolitik) som Bo og Naboskab Sydlolland havde vedtaget på MED-udvalgsmøde den 6. marts 2008 (dvs. kort tid før inspektionen), og som ophæver den tidligere politik på området. Voldspakken er udfærdiget på baggrund af den voldspolitik som Socialafdelingen i Region Sjælland har vedtaget for socialområdet i regionen, og som også er vedlagt (i udkast). Socialafdelingens voldspolitik har jeg tillige modtaget med brev af 10. marts 2008 fra regionen i sagen om min inspektion af den sikrede institution Stevnstøtten.

Bo og Naboskab Sydlollands voldspakke indeholder en politik, kvalitetsmål (opdelt i definition, forebyggelse, arbejdspladsens reaktion og registreringer) samt krisehjælp. Det fremgår bl.a. af voldspakken (og af Socialafdelingens voldspolitik) at det er ledelsen der har ansvaret for at følge op på episoden, herunder at foretage (korrekt) anmeldelse til Arbejdstilsynet, regionen og eventuelt politiet. Det fremgår endvidere at der er udarbejdet et skema "Registrering af vold" hvor "Alt" skal registreres, og at regionen tillige har udarbejdet en særlig blanket til registrering af "arbejdsulykker, vold samt trusler om vold og andre rystende oplevelser". Disse skemaer/blanketter er ikke vedlagt.

I Bo og Naboskab Sydlollands voldspakke er trusler om vold alene omtalt under afsnittet om politik, og det fremgår heller ikke i øvrigt (udtrykkeligt) at registreringspligten på skemaet "Registrering af vold" også omfatter trusler om vold. Af Socialafdelingens voldspolitik fremgår det at der "er tale om vold, uanset om voldsmanden er bevidst om handlingens karakter og konsekvenser, og uanset om der er tale om fysiske eller psykiske overgreb, herunder trusler om f.eks. vold mod den ansattes familie". Det fremgår endvidere at det på baggrund af de lokale voldspolitikker skal stå den enkelte medarbejder klart bl.a. hvad arbejdspladsen definerer som vold, og at sikkerhedsudvalget har ansvar for bl.a. at deltage i registrering og analyse af episoder med vold, trusler om vold, voldsomme oplevelser og lignende. I Bo og Naboskab Sydlollands voldspakke er under definition (alene) angivet at det "betragtes som vold når det er personrelateret".

Jeg går ud fra at Bo og Naboskab Sydlollands definition af vold – i overensstemmelse med Socialafdelingens definition heraf – også omfatter trusler om vold, jf. også omtalen heraf i afsnittet om politiken, og at pligten til at registrere "vold" således også – i overensstemmelse med Socialafdelingens krav herom – omfatter trusler herom. Da Bo og Naboskab Sydlollands definition af vold efter min opfattelse imidlertid ikke er klar, anbefaler jeg at den gøres klar, og at det således enten heraf eller udtrykkeligt kommer til at fremgå at også trusler om vold skal registreres. Jeg beder om underretning om hvad der sker i anledning af min anbefaling.

Jeg har noteret mig at det udtrykkeligt fremgår af såvel Socialafdelingens som Bo og Naboskab Sydlollands voldspolitik at det er ledelsen der har ansvaret for at foretage eventuel politianmeldelse. Jeg kan oplyse at jeg tidligere har tilkendegivet at det efter min opfattelse er mest hensynsfuldt over for den forurettede medarbejder at det er ledelsen der under normale omstændigheder indgiver politianmeldelse ved vold eller trusler om vold mod personalet, dog med mulighed for at undlade dette af hensyn til den forurettede. Med hensyn til vurderingen af om der skal ske politianmeldelse, har jeg endvidere tidligere bemærket at der vil være tilfælde hvor en politimæssig behandling vil kunne have betydning for erstatningsforhold, og at en anmeldelse, en efterforskning og eventuel strafferetlig forfølgning i sig selv kan have betydning som en markering af at en adfærd er uacceptabel.

Det fremgår af Socialafdelingens voldspolitik at Socialafdelingen bl.a. i forbindelse med tilsyn med det enkelte botilbud har ansvaret for at følge op på forekomsten af vold og trusler mv., og på hvordan der lokalt arbejdes målrettet med voldsforebyggelse og opfølgning på episoder med vold og trusler mv.

Af regionens rapport fra tilsynet på Bo og Naboskab Sydlolland i oktober fremgår det at regionen spurgte til hvordan beboernes overgreb mod personalet håndteres, jf. også ovenfor.

Jeg har noteret mig at spørgsmålet om vold indgik ved regionens tilsyn i oktober 2007.

Den guide som regionen har udfærdiget om tilsyn (der er udarbejdet forud for udfærdigelsen af voldspolitikken og jf. i øvrigt herom nedenfor under pkt. 7.2) omtaler ikke udtrykkeligt vold mv. (men omfatter arbejdsskader der også omfatter vold). Som nævnt i pkt. 7.2 har regionen foretaget en evaluering af tilsynsordningen. Det fremgår imidlertid ikke om der vil ske en justering med hensyn til spørgsmålet om vold.

For at det sikres at der i overensstemmelse med Socialafdelingens voldspolitik altid sker en opfølgning på forekomsten af vold mv. ved tilsyn med de konkrete botilbud, anbefaler jeg regionen at medtage et særskilt punkt om vold mv. i den guide som Socialafdelingen har udfærdiget. Jeg beder regionen om at oplyse hvad der sker i anledning af min anbefaling.

4.10 Beboernes seksuelle adfærd

I almenområdet er der ingen egentlige kærestepar, men der er et par kvinder der har skiftende kærester. I specialområdet er/har der været et kærestepar hvis forhold har givet anledning til magtanvendelser.

Jeg går ud fra at der også er beboere der stimulerer sig selv seksuelt.

Det blev over for tilsynet oplyst at Bo og Naboskab Sydjylland følger med i hvad der kommer af centrale udmeldinger på området, og at boenhederne løbende orienteres herom. Der søges løbende viden, og der er en begyndende erkendelse af at overgreb kan finde sted. Derfor tales der meget om hvordan man kan undgå overgreb, og personalet er meget opmærksom på forholdet. En ekstern seksualvejleder har været brugt til tre beboere fra specialområdet, og under inspektionen blev det oplyst at én fortsat havde seksualvejleder tilknyttet.

Jeg går ud fra at personalet, når beboerne stimulerer sig selv seksuelt eller har intime kæresteforhold, sørger for at dette sker på en måde så det ikke er krænkende overfor andre beboere eller ansatte.

4.11 Beboerindflydelse og pårørendekontakt

Efter servicelovens § 16 skal kommunen sørge for at brugerne af tilbud efter loven, herunder botilbud, får mulighed for indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddet. Det fremgår også at kommunen skal fastsætte retningslinjer for brugerindflydelsen. I retningslinjerne beslutter kommunen hvilken form brugerindflydelsen skal have, under hensyn til tilbuddets karakter og brugernes forudsætninger. Det fremgår tillige af § 16 at kommunens retningslinjer for brugerindflydelse skal være skriftlige.

Danske Regioner har taget initiativ til at udvikle og implementere en kvalitetsmodel på det sociale område der skal være med til at sikre og dokumentere kvaliteten i den socialpædagogiske indsats. Kvalitetsmodellen er igangsat bl.a. med henblik på at styrke dialogen med brugere og pårørende om de sociale tilbud. I Region Sjælland deltager i alt 14 botilbud og institutioner i arbejdet med udviklingen af kvalitetsmodellen, herunder Bo og Naboskab Sydjylland.

I rammeaftalen for 2007 mellem Region Sjælland og kommunerne i regionen er det aftalt at kommunerne og Region Sjælland skal arbejde for et åbent og tillidsfuldt samarbejde med brugere og pårørende. I rammeaftaleperioden skulle der komme konkrete forslag til kontaktudvalget om hvordan og i hvilken ramme dette skal foregå. Det fremgår af et referat fra et møde i kontaktudvalget den 30. maj 2007 der findes på regionens hjemmeside, at der blev nedsat en arbejdsgruppe af styregruppen vedrøren-

de rammeaftalen der har udarbejdet et oplæg om løsning af denne opgave. Af rammeaftalen for 2009 fremgår det bl.a. at styregruppen har igangsat et kvalitetsudviklingsprojekt med udgangspunkt i vidensdelingen om Best Practise med det formål at undersøge og beskrive hvordan arbejdet i de lovbestemte fora kan tilrettelægges så der reelt bliver tale om et åbent og tillidsfuldt samarbejde med brugerne og deres pårørende. Det fremgår endvidere at en projektgruppe som styregruppen har nedsat, i 2009 vil gennemføre en undersøgelse af brugerråd i institutioner i Region Sjælland.

Det fremgår endvidere af et orienteringspunkt på et møde den 29. januar 2009 i Forum for planlægning af Socialområdet at første del af det arbejde som den nævnte styregruppe har igangsat, er færdigt; dette arbejde har omhandlet de kommunale handicapråd som der er udarbejdet en rapport og en pjece om.

Af den generelle driftsaftale for 2009 på socialområdet der er indgået mellem regionsrådet og socialområdet, fremgår det endvidere at der i 2009 – som led i arbejdet med kvalitetsudvikling – skal udarbejdes standarder om bl.a. brugerindflydelse og "retningsgivende dokumenter" for hvordan botilbuddene vil arbejde med standarderne.

Jeg beder Region Sjælland om at oplyse hvad der i øvrigt videre er sket/sker vedrørende spørgsmålet om bruger- og pårørendeinddragelse, og om regionen også vil udfærdige retningslinjer/standarder for inddragelse af pårørende.

Ifølge Bo og Naboskab Sydlollands servicedeclaration har beboerne direkte eller indirekte indflydelse på tilrettelæggelsen af egen hverdag, handleplan, ferier og udnyttelse af fritidsaktivitetstilbuddene. Det sociale, pædagogiske og sundhedsmæssige indhold i tilbuddene skal svare til beboernes behov, ressourcer og forudsætninger, og det er personalets opgave at lytte til og aflæse beboernes behov.

Det er en del af Bo og Naboskab Sydlollands værdigrundlag at borgeren har høj grad af medbestemmelse i dagligdagen og i planlægningen.

Det blev under inspektionen oplyst at der ikke er et formaliseret beboerråd for hele Bo og Naboskab Sydlolland idet der ikke har været interesse herfor, men at de enkelte boenheder holder beboermøder hvor beboerne vælger hvad der skal drøftes. Blandt det materiale som jeg modtog forud for inspektionen, er der et referat af et brugermøde på Højbovej 3 E-G den 13. januar 2008.

Af regionens tilsynsrapport fremgår det at medarbejdere fra en afdeling med beboere uden sprog fortalte at det er svært at arbejde med brugerindflydelse for non-verbale beboere. Personalet må prøve sig frem og fornemme hvad det er beboerne vil. De

beboere som tilsynet talte med, gav udtryk for at de er med til at bestemme, f.eks. hvilke aktiviteter de gerne vil deltage i, men at der også er mange ting som personalet bestemmer. Nogle af de pårørende var usikre på hvilken indflydelse deres pårørende havde.

Tilsynet foreslog at Bo og Naboskab Sydlolland opretter et beboer-/brugerråd.

Jeg beder om oplysning om hvad der er sket i anledning heraf.

Jeg beder endvidere Bo og Naboskab Sydlolland om at oplyse om der er eller er planer om at udarbejde skriftlige retningslinjer for brugerindflydelsen.

Der er heller ikke oprettet et pårønderåd på Bo og Naboskab Sydlolland. Det blev under inspektionen oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland har arbejdet for etablering af at sådant pårønderåd, men at det har været umuligt at etablere. Det skyldes navnlig at mange af beboerne er oppe i årene og ikke længere har pårørende (forældre) og til dels også beliggenheden af botilbuddet. Nogle søskende er dog trådt i forældrenes sted. De (få) nære pårørende som der er, er også ældre og som regel ikke interesseret i at være med i et pårønderåd. Det afspejles også i pårørendeundersøgelsen (jf. herom nedenfor) hvor kun et fåtal havde svaret på det udsendte spørgeskema (ifølge regionens rapport 18). Pårørendekontakten er bedst i specialområdet hvor der også er arbejdet med denne kontakt.

Beboernes manglende kontakt med pårørende indebærer også at mange beboere heller ikke får (mange) besøg.

Det blev endvidere oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland var i færd med at etablere et besøgshus/gæstehus med alle faciliteter som pårørende vil kunne benytte helt gratis. Det var allerede booket til det første besøg.

Ifølge tilsynsrapporten bliver pårørende altid inviteret til runde fødselsdage og årstidsfester, og en del møder op i disse anledninger.

Det fremgår endvidere af tilsynsrapporten at de pårørende efterlyste møder for pårørende f.eks. en gang om året, men at interessen for et mere formaliseret samarbejde var blandet.

Tilsynet foreslog Bo og Naboskab Sydlolland at finde en måde at synliggøre Bo og Naboskab Sydlolland på over for de pårørende, f.eks. ved et halvårligt nyhedsbrev.

Jeg beder om at få oplyst hvad denne anbefaling har givet anledning til.

Jeg beder endvidere om at få oplyst om der er en egentlig pårørendepolitik på Bo og Naboskab Sydlolland.

Hvis vilkårene senere skulle byde sig, går jeg ud fra at Bo og Naboskab Sydlolland på ny vil arbejde for at etablere pårørenderåd.

Center for Kvalitetsudvikling har i et samarbejde med Danske Regioner og de fem regioner som et led i arbejdet med den ovenfor nævnte kvalitetsudvikling gennemført en landsdækkende pårørendeundersøgelse på de boformer for voksne personer med handicap der drives af regionerne ("De pårørende har ordet"). Pårørendeundersøgelsen vil blive ledsaget af en undersøgelse af tilfredsheden blandt beboerne på de regionale botilbud på handicapområdet. Denne vil ifølge den generelle driftsaftale for 2009 på socialområdet blive iværksat i 2009. Resultaterne af pårørendeundersøgelsen er som tidligere nævnt offentliggjort i 2008 og kan ses på bl.a. Region Sjællands hjemmeside.

Det overordnede billede af de pårørendes vurdering af boformer for voksne personer med handicap i Region Sjælland er at der er en høj grad af tilfredshed med botilbudene. 79 pct. af de pårørende har samlet set vurderet beboerens ophold på boformen som enestående eller godt, 18 pct. har vurderet opholdet til at være både godt og dårligt, og 4 pct. at opholdet er dårligt eller uacceptabelt. Det svarer til landsgennemsnittet. Samlet set er der (for alle regionernes vedkommende) mindst tilfredshed med forhold der vedrører personaleressourcer.

På Bo og Naboskab Sydlolland har 94 pct. haft et enestående (35 pct.) eller godt (59 pct.) indtryk. På spørgsmålet om hvorvidt personalet inddrager de pårørende tilstrækkeligt i beboerens liv, svarede 77 pct. af de pårørende til beboere på Bo og Naboskab Sydlolland i høj eller nogen grad hvilket er under landsgennemsnittet (83 pct.). På spørgsmålet om hvorvidt den pårørende får information om beboeren og livet på boformen, svarede 50 pct. af de pårørende til beboere på Bo og Naboskab Sydlolland i høj eller nogen grad hvilket er under landsgennemsnittet (81 pct.). På spørgsmålet om hvorvidt den pårørende er tilfreds med de arrangementer på boformen hvor vedkommende som pårørende kan deltage, svarede 85 pct. af de pårørende til beboere på Bo og Naboskab Sydlolland i høj eller nogen grad hvilket er under landsgennemsnittet (91 pct.). Ved alle tre spørgsmål er det i den forbindelse nævnt at der er en signifikant sammenhæng i forhold til den pårørendes alder, beboerens alder, antallet af besøg på boformen og den pårørendes køn. Jo ældre både den pårørende og beboeren er, jo

mere tilfreds er den pårørende med inddragelsen i beboerens liv, informationen om beboeren og livet på boformen og arrangementer på boformen.

For så vidt angår information til pårørende henviser jeg til min anmodning ovenfor om at få oplyst hvad regionens anbefaling har givet anledning til. Jeg beder endvidere om at få oplyst om resultatet af pårørendeundersøgelsen for så vidt angår Bo og Naboskab Sydlolland har givet anledning til andre overvejelser eller tiltag.

4.12 Handleplaner

Det fremgår af § 141 i serviceloven at der for blandt andre den her omhandlede persongruppe skal gives tilbud om udarbejdelse af en handleplan.

Der udarbejdes handleplaner for alle beboerne. Planerne justeres løbende og evalueres en gang om året – for nye beboere to gange årligt. Det er kontaktpersonens ansvar at handleplanen udfærdiges, og områdelederen overrefererer. Der findes et særligt koncept for udarbejdelsen af handleplaner. Et eksemplar heraf er blandt det materiale som jeg modtog forud for inspektionen.

På Bo og Naboskab Sydlollands hjemmeside er handleplansarbejdet beskrevet sådan:

"Beboerne i Bo og Naboskab Sydlolland har alle en handleplan, jf. lov om social service, som personalet arbejder i forhold til. Kernen i en handleplan er beboerens ønsker og mål for fremtiden. Planen beskriver indholdet i beboerens tilbud samt mål og metoder i forhold hertil. Til en handleplan hører følgende materiale:

- En personbeskrivelse og faglig vurdering af beboerens funktionsniveau og trivsel.
- En evaluering af den forrige handleplan. Indsatsområdets relevans, de valgte arbejdsmetoder og hvilke resultater der er opnået beskrives.
- Oplæg til ny handleplan med indsatsområder og metoder.

Der bliver holdt handleplansmøde hvert år for alle beboerne. Beboerne inddrages i videst mulige omfang i beskrivelsen og kortlægningen af egne ønsker og behov. Inddragelsen kan for en del af Bo og Naboskab Sydlollands beboere bestå i, at beboerens kontaktperson både i døgn- og dagtilbuddet iagttager og fortolker ønsker og behov, ud fra hvordan beboeren udfolder sig og trives i dagligdagen. På handleplansmødet træffes aftaler om hvordan det kommende år skal forme sig.

Der træffes beslutning om hvilke mål der skal opstilles, hvilke arbejdsmetoder der skal anvendes og hvilket omfang af hjælp, der skal tildeles beboeren.

Ligeledes tages der stilling til, hvorvidt det aktuelle tilbud tilgodeser beboerens

behov, herunder om der skal iværksættes flytning til andet relevant botilbud. Hver beboer har en kontaktperson, som har ansvaret for, at handleplanen er ajourført og at der følges op på de mål og metoder der er aftalt i planen. Handleplanen evalueres og tilrettes én gang om året."

For beboere i § 108-tilbud sendes planen til kommunen, men der holdes ikke møder med kommunen herom. For beboere med støtte efter servicelovens § 85 holdes der møde med kommunen en gang om året for at drøfte støttetimer. Ledelsen betragter ifølge tilsynsrapporten handleplanen som tilbuddets "eget-tilsyn".

Det fremgår også af tilsynets rapport at medarbejdere tilkendegav at det er svært at udarbejde handleplaner for non-verbale beboere og især at inddrage dem i udarbejdelsen heraf. Tilsynet foreslog at det blev overvejet at bibringe medarbejderne nye, faglige kompetencer i forhold til at inddrage non-verbale beboere i handleplansarbejdet.

Jeg beder om at få oplyst hvad dette forslag har givet anledning til.

Efter min anmodning herom fik jeg under inspektionen kopi af handleplaner for to beboere.

Servicelovens § 141, stk. 3 og 4, fastslår følgende om en handleplans indhold og udarbejdelse:

"§ 141

...

Stk. 3. Handleplanen skal angive

- 1) formålet med indsatsen,
- 2) hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet,
- 3) den forventede varighed af indsatsen og
- 4) andre særlige forhold vedrørende boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler m.v.

Stk. 4. Handleplanen bør udarbejdes ud fra borgerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne."

Baggrunden for, formålet med og det nærmere indhold af handleplanerne er beskrevet i vejledning nr. 93 af 5. december 2006 om formål og andre generelle bestemmelser i serviceloven.

Af det fremsendte handleplanskoncept fremgår det at handleplaner for Bo og Naboskab Sydlollands beboere udarbejdes efter faste retningslinjer – der er udarbejdet af Social- og Psykiatريفorvaltningen i det tidligere Storstrøms Amt. De samme punkter skal således altid udfyldes/besvares. Det drejer sig om følgende punkter: basisoplysninger om beboeren, samtykkeerklæring, handleplan for den kommende periodes indsats, evaluering af handleplanen, livshistorie, personbeskrivelse/status og samtaleemner. De enkelte punkter i handleplanen mv. er opdelt i underpunkter.

Jeg har som nævnt modtaget to handleplaner (kaldet skriftlig plan), én for en beboer i specialenheden og én for en beboer i KereCenteret. Sidstnævnte handleplan er vedlagt en aktivitetsbeskrivelse for oktober 2006 for aktiviteterne i aktivitetshuset (Alléhuset) hvor den pågældende var indskrevet på fuld tid. Den anden beboer er ifølge handleplanen fire dage om ugen på Skovly.

Begge de handleplaner som jeg har modtaget, er meget uddybende i forhold til beskrivelsen af de pågældende beboere og i forhold til de mål mv. som Bo og Naboskab Sydlolland ønsker at opnå.

Jeg beder om at få oplyst om der udarbejdes aktivitetsbeskrivelser for alle de beboere der er tilknyttet aktivitetscenteret, og hvor ofte de laves.

Da amtet er nedlagt, og der flere steder i konceptet henvises til amtet og i øvrigt til bestemmelser der nu findes et andet sted i serviceloven, bør handleplanskonceptet efter min opfattelse tilrettes. Jeg beder regionen om at overveje en sådan revision af handleplanskonceptet og meddele mig resultatet heraf.

5. Regler om magtanvendelse og lukkede døre

Kapitel 24 i serviceloven (nu lovbekendtgørelse nr. 979 af 1. oktober 2008 der erstatter lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007) om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten giver en udtømmende opregning af hvilke tvangsmæssige foranstaltninger der lovligt kan iværksættes på det sociale område. For så vidt angår voksne er reglerne uddybet i bekendtgørelse nr. 789 af 6. juli 2006 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter serviceloven. Hertil knytter sig en vejledning om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, herunder pædagogiske principper, nu Vel-

færdsministeriets vejledning nr. 16 af 31. marts 2008 (vejledning nr. 8 til serviceloven) der erstatter Socialministeriets vejledning nr. 5 af 5. januar 2004.

Servicelovens § 124, stk. 1, lyder sådan:

”§ 124. Formålet med bestemmelserne i dette afsnit er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige. Disse indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.”

Bestemmelserne i §§ 125, 126 og § 127 i serviceloven indeholder regler om alarm- og pejlesystemer, fastholdelse og tilbageholdelse i boligen mv. Bestemmelserne har følgende indhold:

”§ 125. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for en person i en afgrænset periode, når

- 1) der er risiko for, at personen ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende særlige døråbnere ved yderdøre for en eller flere personer i en afgrænset periode, når

- 1) der er nærliggende risiko for, at en eller flere personer ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet for at afværge denne risiko og
- 3) lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt.

Stk. 3. Hvis foranstaltninger efter stk. 2 iværksættes, skal der af hensyn til beboernes frie færden opsættes en døralarm, som sikrer, at beboere, der ikke selv kan betjene den særlige døråbner, får den nødvendige hjælp hertil. Beboere, der er omfattet af foranstaltningen efter stk. 2, vil således alene kunne tilbageholdes, hvis bestemmelsen i § 127 samtidig hermed finder anvendelse.

§ 126. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når

- 1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan undtagelsesvis for en afgrænset periode træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at udøve omsorgspligten i personlig hygiejne-situationer. Det skal samtidig gennem den faglige handlingsplan, jf.

§ 136, stk. 2, søges sikret, at magtanvendelse i personlig hygiejne-situationer i fremtiden kan undgås.

§ 127. Under samme betingelser som i § 125, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person for at forhindre denne i at forlade boligen eller for at føre denne tilbage til boligen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode tilbageholdelse i boligen kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes. ”

Kommunens afgørelser efter bestemmelserne i §§ 125 og 127 skal efter § 130 i serviceloven forelægges det sociale nævn til godkendelse såfremt de træffes mod den pågældendes vilje.

Efter servicelovens § 136 skal enhver form for magtanvendelse, herunder magtanvendelse i forbindelse med foranstaltninger efter §§ 125-128, registreres og indberettes af tilbuddet til kommunalbestyrelsen for de tilbud som kommunalbestyrelsen fører tilsyn med, jf. § 148 a, og til regionsrådet for de tilbud som regionsrådet fører tilsyn med, jf. § 5, stk. 7. Kommunalbestyrelsen eller regionsrådet orienterer opholdskommunen, jf. § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, om indberetningen.

5.1 Lukkede døre og frisk luft

Der er ikke i lov om social service hjemmel til at holde alle døre aflåst på et botilbud som Bo og Naboskab Sydlolland – ud over hvad der er sædvanligt i almindelig beboelse, dvs. låsning af døre indefra om natten (evt. dagen) for at forhindre tyveri eller besøg af uvedkommende. Det afgørende er at beboerne kan forlade botilbuddet hvis de ønsker det.

På tidspunktet for inspektionen var yderdørene til botilbuddet ikke låst. Hoveddøren ved KereCenteret har forsinkelser i form af dobbelttryk.

Jeg går ud fra at yderdøren kun låses i overensstemmelse med ovennævnte, og at alle beboerne således er fuldt ud i stand til at lukke sig ud hvis de ønsker det.

Af en tilsynsrapport fra det tidligere Storstrøms Amt efter tilsynsbesøg i 2006 fremgår det at døren til terrassen på Syrenvej (KereCenteret) blev låst hvis der ikke var personale i afdelingen. Tilsynet bad ledelsen om at kontakte forvaltningen for at få en vurdering af aflåsningen.

Jeg beder om oplysning om resultatet af denne henvendelse.

Som jeg også nævnte under inspektionen, har jeg noteret mig at alle beboere der ønsker det, som altovervejende hovedregel kommer ud i frisk luft hver dag. Jeg forstår endvidere at der er mange udendørs aktiviteter, bl.a. gåture i området.

5.2 Om indgreb generelt

Det blev under inspektionen oplyst at der udarbejdes magtanvendelseskemaer efter reglerne herom, og ud fra det princip at det er bedre at lave et skema for meget end et for lidt. Hvis Bo og Naboskab Sydlolland er i tvivl om hvorvidt der i et konkret tilfælde er tale om magt, laves der således for en sikkerheds skyld en indberetning. Bo og Naboskab Sydlolland har ikke svært ved at skelne mellem omsorg/almindelige pædagogiske virkemidler og magtanvendelse, men der er gråzoneområder. Der skelnes mellem magt og guidning/ført hånd, og det anses kun som magt hvis beboeren yder modstand.

Regionen melder tilbage, også hvis regionen ikke mener at der er tale om magt. Det fremgår af de konkrete indberetninger som jeg har modtaget kopi af, at der meldes tilbage til den pågældende beboer med kopi til Bo og Naboskab Sydlolland og beboerens handlekommune. Kun vedrørende det seneste tilfælde foreligger der ikke en sådan tilbagemelding. Jeg går ud fra at det skyldes at den endnu ikke forelå da jeg modtog kopi af indberetningerne mv.

Det blev under inspektionen oplyst at der også foreligger rapporter om anvendelse af magt der sker som led i sundhedsfaglig behandling, f.eks. i forbindelse med medicingivning, hvor der ikke er hjemmel i serviceloven til fastholdelse. En af de rapporter som jeg har modtaget, drejer sig om anvendelse af magt som regionen fandt ikke var omfattet af reglerne i servicelovens kapitel 24 om magtanvendelse, men ansås for at være sket som led i en sundhedsfaglig behandling. Den indberetning om anvendelse af magt hvor jeg ikke har modtaget regionens tilbagemelding, angår magtanvendelse der skete i forbindelse med blodprøvetagning. Begge sager er nærmere omtalt under pkt. 5.3.

Det blev endvidere oplyst at der sidste år var temadage om anvendelse af magt for hele personalet der holdes opdateret. Undervisningen blev forestået af en socialfaglig konsulent fra Socialafdelingen og har ifølge regionens tilsynsrapport haft en tydelig virkning på kvaliteten af indberetningerne. Der har været en evaluering der har vist at der er behov for præcisering, og der kommer derfor måske en ny vejledning fra ministeriet (nu Velfærdsministeriet). Denne evaluering er omtalt på Styrelsen for Social Services (servicestyrelsens) hjemmeside hvor der bl.a. er anført følgende:

"Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service har fået foretaget en evaluering af magtanvendelsesreglerne. Evalueringen viser, at det er vanskeligt at fastslå omfanget af magtanvendelser baseret på de lovpligtige indberetninger og ansøgninger, da praksis på området er mangelfuld.

Det viser sig også at der bliver foretaget flere magtanvendelser end de lovpligtige indberetninger alene indikerer. Evalueringen viser dog samtidig at implementeringen af reglerne er sket i de fleste amter og kommuner, og at den støtte og vejledning som Socialministeriet har ydet, opfattes som tilfredsstillende hos de amtslige og kommunale myndigheder og leverandører."

Det blev under inspektionen oplyst at der var i alt 21 indberetninger om magtanvendelse i 2007 som primært omfatter beboere i specialenhederne. I det almene område har der været i alt 3 magtanvendelser i de seneste ca. 5 år.

Det blev endvidere oplyst at den omstændighed at der ikke betales institutionstakster, men individuelle takster for beboerne (f.eks. + 100 timer ekstra om ugen), har nedbragt antallet af magtanvendelser da der er mere tid til de enkelte beboere. Specialtaksten er fordelt ligeligt på beboerne.

Af regionens tilsynsrapport af 24. oktober 2008 fremgår det at der tidligere ikke forelå indberetninger om anvendelse af magt. Det fremgår også at ledelsen er meget opmærksom på og arbejder meget med magtanvendelsesområdet med henblik på at styrke medarbejdernes bevidsthed, arbejde med den sproglige forståelse, de interne procedurer og respekten for beboerne. Medarbejderne drøfter også meget åbent det pædagogiske arbejde med hinanden, herunder hvordan man undgår at anvende magt.

Jeg har noteret mig den fokus der er på området for magtanvendelse, og at (næsten) alle medarbejderne har deltaget i temadage om anvendelse af magt.

Jeg har endvidere noteret mig at det af de modtagne skemaer fremgår at de konkrete magtanvendelser – foruden at blive registreret og indberettet – behandles på det næste husmøde/personalemøde.

Endelig har jeg noteret mig at Region Sjælland efter gennemgang af indberetninger om anvendelse af magt melder tilbage til botilbuddene i alle tilfælde, herunder i de tilfælde hvor der efter regionens opfattelse ikke har været tale om magt.

5.3 Modtagne registreringer

Som anført indledningsvist bad jeg under inspektionen om udlån af Bo og Naboskab Sydlollands skriftlige materiale om magtanvendelse for perioden fra den 7. februar 2007 til den 7. februar 2008 (tidspunktet for varslingen), dog højst 10 sager.

Jeg modtog i alt 10 registreringsskemaer for perioden fra den 21. juli 2007 til den 30. januar 2008. Skemaerne vedrører fem forskellige beboere.

Som allerede nævnt foreligger der i 9 af de 10 tilfælde en tilbagemelding fra regionen til den pågældende beboer med kopi til Bo og Naboskab Sydlolland og beboerens handlekommune. Som også allerede nævnt går jeg ud fra at den manglende tilbagemelding i det sidste tilfælde som er det nyeste tilfælde der drejer sig om en anvendelse af magt den 30. januar 2008, skyldes at denne tilbagemelding endnu ikke forelå da jeg fik kopierne udleveret.

Idet jeg går ud fra at regionen nu har meldt tilbage, beder jeg om en kopi af tilbagemeldingen.

I tilbagemeldingerne har regionen samtidig givet klagevejledning til det sociale nævn.

Jeg beder om at få oplyst om der er indgivet klage i nogen af tilfældene. Hvis det er tilfældet, beder jeg om kopi af det sociale nævns afgørelse i sagen.

Jeg har ikke vurderet om anvendelsen af fysisk magt i nogen af de 10 tilfælde har været berettiget. Ved min gennemgang af materialet har jeg i stedet for koncentreret mig om hvorvidt proceduren i forhold til de gældende regler er blevet fulgt.

Enhver form for magtanvendelse skal registreres og indberettes til kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, jf. § 136, stk. 1, i serviceloven der lyder således:

"§ 136. Optagelse i særlige botilbud efter § 129 og enhver form for magtanvendelse, herunder magtanvendelse i forbindelse med foranstaltninger efter §§ 125-128, skal registreres og indberettes af tilbuddet til kommunalbestyrelsen for de tilbud, kommunalbestyrelsen fører tilsyn med, jf. § 148a, og til regionsrådet for de tilbud, regionsrådet fører tilsyn med, jf. § 5, stk. 7. Kommunalbestyrelsen eller regionsrådet orienterer opholdskommunen, jf. § 9 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, om indberetningen."

Bestemmelsen indebærer at alle indgreb i den personlige frihed skal registreres og indberettes til kommunen/regionen.

Ifølge magtanvendelsesbekendtgørelsens § 10 skal registrering efter servicelovens § 136 ske på særlige indberetningsskemaer der kan rekvireres hos Socialministeriet (nu Velfærdsministeriet).

Ingen af de 10 registreringer er foretaget på det registrerings- og indberetningsskema (skema 2) som Socialministeriet (Styrelsen for Social Service) har udarbejdet, men på et skema der er udarbejdet af Region Sjælland. Dette skema mangler enkelte spørgsmål der findes i ministeriets skema, men indeholder samtidig enkelte andre spørgsmål og er således på visse punkter mere uddybende end ministeriets skema.

Jeg kan oplyse at jeg i tilknytning til sagen vedrørende min inspektion af bostederne Huset Dronningensvej og Huset Lindevej i Frederiksberg Kommune har behandlet spørgsmålet om muligheden for at anvende lokalt udarbejdede skemaer i stedet for ministeriets indberetningsskemaer. I denne sag var anvendt et skema der på flere punkter manglede mulighed for at komme med oplysninger som ifølge ministeriets skema skulle være angivet, men som på den anden side indeholdt fem ekstra spørgsmål.

I brev af 19. april 2006 anførte Socialministeriet følgende vedrørende det nævnte spørgsmål:

"...

Det fremgår ... af bekendtgørelse nr. 1109 af 12. december 2003 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne efter kapitel 21 i lov om social service § 10, at registrering efter servicelovens § 109 I skal ske på de af Socialministeriet udarbejdede skemaer, der kan rekvireres hos Socialministeriet.

Der er således ikke hjemmel til, at Frederiksberg Kommune kan benytte lokalt udarbejdede skemaer i stedet for de af Socialministeriet udarbejdede skemaer.

Kommunalbestyrelsen eller amtsrådet skal på baggrund af indberetningerne vurdere, om der er behov for påtale eller anden form for opfølgning. Der er i den forbindelse ikke noget til hinder for, at kommunalbestyrelsen eller amtsrådet træffer beslutning om, at der i forbindelse med anvendelse af magtanvendelse skal ske indberetning af yderligere oplysninger udover de oplysninger, der fremgår af Socialministeriets skemaer."

Der må således ikke anvendes lokalt udarbejdede skemaer, heller ikke selv om sådanne skemaer (som minimum) indeholder de samme spørgsmål/oplysninger som Socialservicestyrelsens skema.

Jeg henstiller på denne baggrund til Bo og Naboskab Sydjylland fremover at anvende ministeriets indberetningsskemaer. Jeg beder om at blive underrettet om hvad min henstilling giver anledning til.

Det tilføjes at regionen herudover som nævnt kan beslutte at der skal ske indberetning af yderligere oplysninger.

Velfærdsministeriets skema 2 skal ifølge skemaet selv bruges i følgende situationer:

"Til magtanvendelse og andre indgreb efter servicelovens § 126 mv.: Fastholdelse herunder indgreb foretaget i nødværge eller som led i nødret samt al anden magtanvendelse dvs. indgreb som er ulovlige, samt magtanvendelse foretaget med samtykke."

I skemaet gives der mulighed for at afkrydse ved fire forskellige slags magtanvendelsestyper, jf. nærmere nedenfor. I det første felt angives "fastholdelse". Der er ikke her anført at hjemlen er servicelovens § 126.

I sagen om min inspektion af Røbo har jeg udtalt at der ved disse formuleringer kan være mulighed for at der kan opstå misforståelser. Jeg bad derfor Socialministeriet om at overveje at ændre formuleringerne således at det bliver tydeligere at der er forskel på magtanvendelse efter servicelovens § 126, magtanvendelse foretaget i nødværge/nødret, ulovlig magtanvendelse og magtanvendelse foretaget med samtykke. Jeg modtog herefter et brev af 2. juni 2008 hvori Velfærdsministeriet skrev således:

" ...

Efter servicelovens § 124 er det centralt i reglerne om magtanvendelse, at der er tale om situationer, hvor den pågældende ikke samtykker, herunder ikke opfylder betingelserne for at kunne give samtykke, i foranstaltninger efter servicelovens § 125 – 129.

Det er derfor Velfærdsministeriets opfattelse, at der ikke er behov for at opretholde en formulering i skema to om magtanvendelse med samtykke.

Velfærdsministeriet finder, at det kan være hensigtsmæssigt, også på de øvrige punkter som ombudsmanden har rejst, at tydeliggøre skema 2, og ministeriet vil

drage omsorg for, at skema 2 snarest ændres og i en ny udgave gøres tilgængelig på henholdsvis Velfærdsministeriets og Servicestyrelsens hjemmeside."

I en opfølgingsrapport af 10. oktober 2008 noterede jeg mig det oplyste.

Velfærdsministeriets og Region Sjællands skema benyttes til registrering og indberetning af:

- a) lovligt iværksat fastholdelse (eller føren) efter servicelovens § 126,
- b) indgreb foretaget i nødværge eller som led i nødret, jf. straffelovens §§ 13 og 14 og
- c) indberetning af al anden magtanvendelse (dvs. indgreb som er ulovlige).

Ministeriets skema benyttes tillige indtil videre til registrering og indberetning af magtanvendelse der er foretaget med samtykke.

7 af de udleverede skemaer er indberetninger om anvendelse af magt efter servicelovens § 126, stk. 1, (som regionen i det ene tilfælde vurderede som ikke lovlig magtanvendelse). Et skema er en indberetning om anvendelse af nødværge. I de 2 sidste tilfælde er det ikke angivet (afkrydset) hvilken form for magt der var tale om, men begge magtanvendelser (fastholdelser) skete i forbindelse med sundhedsfaglig behandling.

Jeg har som nævnt ikke taget stilling til om magtanvendelsen i nogen af tilfældene var berettiget. I det følgende vil jeg redegøre nærmere for hvornår der er tale om indgreb i de under a) – c) nævnte situationer.

Ad a) fastholdelse efter servicelovens § 126

Magtanvendelse i form af fastholdelse og føren er – ud over formålsbestemmelsen i § 124 i serviceloven – omfattet af bestemmelsen i § 126 i serviceloven. Bestemmelsen – der også er citeret ovenfor – lyder sådan:

"§ 126. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når

- 1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og
- 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.

Stk. 2. ..."

Ifølge vejledningen om magtanvendelse mv. giver § 126 adgang til akut at anvende magt i form af at fastholde en person eller føre denne person til et andet lokale når dette er nødvendigt for at undgå at den pågældende skader sig selv, eller når der i konfliktsituationer er risiko for at den pågældende skader andre (pkt. 42). Et lovligt

indgreb i form af fastholdelse omfatter ifølge vejledningen aldrig vold såsom føregreb, slag og spark. Bestemmelsen giver heller ikke hjemmel til at føre en person til et lokale med aflåst dør da dette vil være ensbetydende med administrativ frihedsberøvelse.

Afgørelsen om fastholdelse eller føren træffes i den akutte situation af personalet på botilbuddet efter en konkret vurdering af hvornår der er behov for indgreb af denne karakter, og i hvilken form.

Risikoen for at den pågældende beboer skader sig selv, andre beboere, personale eller andre personer, skal være nærliggende og skal indebære at den pågældende udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade. Der skal i den konkrete situation være en reel og begrundet risiko for at den pågældende beboer vil foretage handlinger der er egnede til at personen skader sig selv eller andre – en formodning herfor er ikke tilstrækkelig.

Magtanvendelse i form af fastholdelse kan ikke lovligt finde sted i de tilfælde hvor risikoen for personskade kan afværges på andre og mindre indgribende måder – indgrebet skal være absolut påkrævet.

Ad b) nødværge/nødret

I pkt. 113 i vejledningen om magtanvendelse mv. er anført følgende om magtanvendelse der sker i nødværge og nødret:

"Nødværge og nødret - straffelovens §§ 13 og 14

113. Straffeloven indeholder nogle bestemmelser, der som udgangspunkt forbyder personer, herunder det offentlige plejepersonale, at foretage bestemte handlinger over for andre personer, herunder de personer, der er omfattet af personkredsen i § 124. Et eksempel er straffelovens § 261, stk. 1, hvorefter den, der berøver en anden friheden, kan straffes med fængsel i indtil 4 år. Hvis betingelserne for nødret eller nødværge er opfyldt, vil sådanne indgreb kunne blive retmæssige. For både nødværge og nødret er det vigtigt at bemærke, at der er tale om ekstraordinær hjemmel til brug i ekstraordinære situationer. Bestemmelserne kan derfor ikke anvendes som hjemmelsgrundlag for at foretage jævnlige forekommende tvangsmæssige indgreb. Nødværge og nødret kan kun anvendes som hjemmel til handlinger af forsvarsmæssig karakter og kan ikke anvendes som hjemmel til at foretage aktive handlinger, der ikke er strengt nødvendige for at værne om beskyttede retsgoder.

..."

Ad c) al anden magtanvendelse – det vil sige ulovlige indgreb.

I pkt. 111 i vejledningen om magtanvendelse mv. er anført følgende om ulovlig magtanvendelse:

"Ulovlige indgreb omfatter indgreb, som nævnt i servicelovens § 125 og § 127-129, iværksat uden at have været forelagt det sociale nævn, eller indgreb, som nævnt i servicelovens § 125 og § 127-129, iværksat uanset at det sociale nævn har afvist at godkende *samt indgreb, der ikke er nævnt i serviceloven* [min fremhævelse]."

Herudover er "ulovlig magtanvendelse" i denne sammenhæng kendetegnet ved at betingelserne for nødværge ikke er opfyldt.

Som nævnt er 7 af de udleverede skemaer indberetninger om anvendelse af magt efter servicelovens § 126, stk. 1. Som også nævnt vurderede regionen i det ene tilfælde at der var tale om en ikke lovlig magtanvendelse. Det drejer sig om en magtanvendelse den 30. oktober 2007 hvor en ansat tog fat i beboerens arme for at forhindre denne i at kaste en kop mod en anden ansat og derefter satte sig oven på beboeren, mens den anden ansatte fastholdt beboerens ben. Socialafdelingen lagde ved sin afgørelse vægt på at der forud for indgrebet ikke var en nærliggende risiko for at beboeren udsatte sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade.

Det ene tilfælde om anvendelse af nødværge drejer sig om et indgreb der fandt sted om natten den 10. september 2007. Da beboeren i vred tilstand var gået ud af køkkenet, var nattevagten (der var alene på arbejde) fulgt efter, og han blev herefter ramt i hovedet af en urtepotte som beboeren kastede efter ham. På grund af blod og jord i øjnene kunne nattevagten næsten ikke se noget, men skimtede at beboeren rakte ud efter noget, og for at forhindre at beboeren fik fat i dette, skubbede nattevagten til beboeren.

I de 2 sidste tilfælde er det som tidligere nævnt ikke angivet (afkrydset) hvilken form for magt der var tale om, men begge magtanvendelser (fastholdelser) skete i forbindelse med sundhedsfaglig behandling.

Det ene af disse tilfælde drejede sig om en fastholdelse den 30. januar 2008 for at gennemføre en blodprøvetagning. Det er det tilfælde hvor der som tidligere nævnt ikke foreligger en tilbagemelding fra regionen. I et følgebrev fra områdelederen i Bo og Naboskab Sydjylland til regionen er det anført at der formentlig ikke er tale om magtanvendelse (efter serviceloven) idet der ikke er hjemmel til at anvende fysisk magt i forbindelse med sundhedsfaglig behandling.

I det andet tilfælde der fandt sted den 10. januar 2008, var der tale om fastholdelse af beboerens hænder i forbindelse med at beboeren slog ud efter en læge da denne skulle til at undersøge beboeren. Ifølge skemaet var medarbejderen forberedt på at det kunne ske (og kunne derfor nå at afværge slaget). Det fremgår endvidere af skemaet at formålet med magtanvendelsen var at forhindre beboeren i at slå lægen. Magtanvendelsen varede 30 sekunder (mens lægen undersøgte beboeren).

Regionen har i sit brev i denne sag vurderet at der ikke var tale om magtanvendelse efter serviceloven, men om anvendelse af magt i forbindelse med sundhedsfaglig behandling. Det er i brevet anført at Socialafdelingen vurderede at det i den givne situation havde været "nødvendigt for medarbejderen at handle aktivt således, at [beboeren] var i stand til at blive undersøgt af lægen".

Selv om det i skemaet alene er anført at formålet med magtanvendelsen var at forhindre beboeren i at slå lægen, går jeg ud fra at der som anført af regionen ikke kun var tale om anvendelse af magt af denne grund, men også for at gennemføre selve undersøgelsen.

Jeg er enig i at anvendelse af magt der sker i forbindelse med sundhedsfaglig behandling, ikke er omfattet af servicelovens regler om anvendelse af magt. Jeg henviser i den forbindelse også til pkt. 35 i vejledningen om anvendelse af magt – hvor det bl.a. er anført at der ikke er hjemmel til at gennemtvinge en behandling som en patient modsætter sig, medmindre der er tale om et øjeblikkeligt behandlingsbehov (hvor sundhedspersonale kan indlede eller fortsætte en behandling).

Jeg går ud fra at det er en fejl at det ved disse to indgreb ikke er afkrydset at der var tale om ikke lovlig magtanvendelse.

Ifølge magtanvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 1, skal registreringer efter §§ 10-13 foretages af den person der har iværksat indgrebet eller foranstaltningen, eller af den person der har instruktionsbeføjelsen over for den ansatte som har iværksat indgrebet eller foranstaltningen.

Det fremgår af samtlige skemaer hvem der har iværksat indgrebet. 9 af indberetningerne – der alle er udfyldt elektronisk/med maskinskrift – er underskrevet af den samme person eller de samme personer der har iværksat indgrebet, og jeg går ud fra at registreringerne er foretaget af den (ene af de) person(er) der iværksatte indgrebet. I det sidste tilfælde (en magtanvendelse den 2. januar 2008) er der alene en underskrift fra områdelederen (på forstanderens vegne), men ud fra registreringerne lægger jeg til grund at de er foretaget af den ene af de tre ansatte som foretog indgrebet.

Det er kun de 4 nyeste skemaer der indeholder en rubrik der er beregnet til medarbejderens underskrift og eventuelle yderligere bemærkninger til sagen (pkt. 17), og denne er udfyldt i de tilfælde hvor disse skemaer er anvendt. I et af de øvrige tilfælde er underskrift angivet i en rubrik der er beregnet til notater om behandlingen af sagen i Socialafdelingen, og i andre tilfælde enten i rubrikken til angivelse af vidne eller til slut.

Jeg går ud fra at det er en fejl at underskrift i et tilfælde er angivet i en rubrik der er beregnet til bemærkninger fra Socialafdelingens side. Jeg henviser i øvrigt til min henstilling ovenfor til Bo og Naboskab Sydlolland om fremover at anvende Velfærdsministeriets skema der indeholder et felt til angivelse af hvem der har foretaget registreringen.

7 af skemaerne er tillige forsynet med områdelederens påtegning (på vegne af forstanderen). I alle tilfælde på nær et foreligger der desuden et følgebrev i forbindelse med indberetningen til regionen.

Det fremgår af §§ 11, stk. 1, og 12, stk. 1, i magtanvendelsesbekendtgørelsen at registrering af bl.a. overtrædelse af reglerne (ulovlige indgreb) og indgreb der er foretaget som led i nødværge eller nødret (§ 11) samt foranstaltninger efter §§ 125-128 (§ 12) skal foretages straks eller senest dagen efter at indgrebet har fundet sted.

De skemaer der er anvendt i de seneste 4 tilfælde, indeholder som nævnt et felt til angivelse af medarbejderens yderligere oplysninger, herunder et felt til angivelse af hvilken dato registreringen er foretaget. Alle skemaerne er forsynet med et felt til lederunderskrift (forstanderens og nu tillige afdelingslederens) og dato herfor.

Bo og Naboskab Sydlolland har i 5 tilfælde registreret indgrebet samme dag som indgrebet blev foretaget. I 2 tilfælde er indgrebet registreret henholdsvis 3 og 5 dage efter at det blev iværksat (indgreb den 10. september 2007 og 10. januar 2008). I andre 2 tilfælde er der ikke noteret dato for registreringen (indgreb henholdsvis den 21. juli 2007 og 14. oktober 2007). Disse registreringer er underskrevet af områdelederen på forstanderens vegne henholdsvis 6 og 2 dage efter indgrebets iværksættelse. Det sidste tilfælde er det tilfælde hvor der ikke er underskrift fra de medarbejdere der foretog indgrebet (den 2. januar 2008). Områdelederen har underskrevet denne registrering 8 dage efter at indgrebet blev foretaget. Ud fra registreringerne ses disse at være foretaget før den 9. januar 2008 idet det er nævnt at sagen skulle drøftes på personale-møde denne dag.

Det er beklageligt at indgrebet i 2 tilfælde først er registreret henholdsvis 3 og 5 dage efter det fandt sted.

Det er endvidere beklageligt at det ikke i alle tilfælde fremgår hvornår registreringerne er foretaget. Idet jeg går ud fra at Bo og Naboskab Sydlolland fremover er opmærksom på at anføre dette, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Med hensyn til indberetning til kommunalbestyrelsen/regionsrådet fremgår det af magtanvendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 2, at foranstaltninger efter § 11, stk. 1 (ulovlige indgreb og nødværge eller nødret) skal indberettes straks og senest på 3. dagen. Efter magtanvendelsesbekendtgørelsens § 12, stk. 2, skal registrerede foranstaltninger efter § 12, stk. 1 (foranstaltninger efter lovens §§ 125-128), indberettes månedligt til kommunalbestyrelsen/regionsrådet.

Indberetningen om anvendelse af nødværge blev foretaget 8 dage efter indgrebet.

Det er beklageligt at fristen i magtanvendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 2, ikke er overholdt i dette tilfælde.

Den ene af de 2 magtanvendelser der skete i forbindelse med sundhedsfaglig behandling, er indberettet 6 dage efter at magtanvendelsen fandt sted. Af regionens tilbagemelding i det andet tilfælde fremgår det at indberetningen blev modtaget 6 dage efter at magtanvendelsen fandt sted.

Det er beklageligt at fristen i magtanvendelsesbekendtgørelsens § 11, stk. 2, heller ikke er overholdt i disse tilfælde.

Det fremgår af indberetningerne (og regionens tilbagemeldinger) at også magtanvendelser efter servicelovens § 126, stk. 1, indberettes løbende, og alle indberetningerne efter denne bestemmelse er (således) sket indenfor den angivne tidsfrist (månedligt).

Efter pkt. 112 i vejledningen om anvendelse af magt skal kommunalbestyrelsen/regionsrådet på baggrund af indberetningerne vurdere om der er behov for påtale eller anden form for opfølgning, og der skal udarbejdes en årlig beretning over magtanvendelsen som forelægges for kommunalbestyrelsen eller regionsrådet.

Det fremgår som nævnt at Region Sjælland (Socialafdelingen) melder tilbage på de indsendte indberetninger.

Regionen har i 2 tilfælde vurderet og meldt tilbage på magtanvendelserne 15 dage efter modtagelsen af indberetningerne. I de øvrige tilfælde (der alle er ældre) er der gået

mellem godt 2 og godt 4 måneder. (I det sidste og nyeste tilfælde som Bo og Naboskab Sydlolland indberettede den 5. februar 2008, havde regionen endnu ikke meldt tilbage da jeg modtog indberetningen den 12. marts 2008).

6. Personaleforhold

Jeg bliver ofte under inspektioner af denne karakter mødt med bekymring for personalenormeringerne fra beboeres, beboerrepræsentanters og/eller pårørendes side. Der udtrykkes forståelse for at de ansatte gør hvad de kan, og at de ansatte ikke kan være mere end et sted ad gangen. Spørgsmålet om normeringerne influerer i høj grad på hverdagen – særligt hvis der er tale om nedskæringer. Problemer opleves især når der er sygdom blandt personalet, hvor der også skal bruges tid på at skaffe en vikar.

Som nævnt under pkt. 4.11 viste pårørendeundersøgelsen at der er mindst tilfredshed med personaleressourcerne på boformerne.

6.1 Normeringer og sammensætning

Bo og Naboskab Sydlollands øverste ledelse består af en forstander og en viceforstander. Den daglige ledelse af de fire områder varetages af tre områdeledere idet KereCenteret og aktivitetscenteret har samme områdeleder. Områdelederne er i boenhederne.

Bo og Naboskab Sydlolland har ifølge regionens tilsynsrapport en personalenormering på i alt 148,4 fuldtidsstillinger, fordelt på 175 personer. Hver boenhed har egen personalenormering som fremgår af oplysningerne på tilbudsportalen, og fordelingen på de enkelte faggrupper fremgår også heraf. Under inspektionen blev det oplyst at nogle af medarbejderne på K.H. Kofoedsvej 14 er fra beboernes tidligere bosted.

Langt den største gruppe er socialpædagoger og omsorgsmedhjælpere, herunder uuddannede omsorgsmedhjælpere. I KereCenteret er der herudover ansat social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere. Der er endvidere en demenskoordinator, jf. også orienteringen herom på Bo og Naboskab Sydlollands hjemmeside.

Der er desuden en håndværkerafdeling (serviceafdeling) der betjener både Bo og Naboskab Sydlolland og Kofoedsminde. Denne afdeling har ni ansatte (tømrer, maler, blikkenslager, murer, snedker, elektriker og specialarbejdere) der udfører almindelige serviceopgaver som vedligeholdelse af bygninger, udskiftning af vvs mv. Større håndværksmæssige opgaver foretages af eksterne virksomheder.

Endvidere er der en cafébestyrer, en chauffør og administrativt personale. Under inspektionen blev det oplyst at det administrative personale som led i besparelser er blevet samlet og har fået ændret opgaverne. Personalet i administrationen tager sig ikke længere af "alt" og føler derfor ikke at de har samme føling med området som tidligere. Det har været svært at vænne sig til. Der er dog også fordele, f.eks. er det nemmere at tilrettelægge ferier og fridage da der nu er flere ansatte i gruppen (tre fuldtidsmedarbejdere og tre halvtidsmedarbejdere).

Personalet i boenhederne er generelt uddannet til at tage sig af udviklings- og funktionshæmmede personer. Nogle medarbejdere er desuden specialiserede i forhold til specifikke beboergrupper, f.eks. til at arbejde med "tegn til tale", særlig omsorg og pleje eller personer med udadrettet adfærd. Herudover er der pædagoger med specialer indenfor forskellige retninger for pædagogik, herunder neuropædagogik.

To af boenhederne (K. H. Kofoedsvej 14 og Havebyvej 3) har vågen nattevagt der foretager tilsyn med de øvrige boenheder.

Ifølge regionens tilsynsrapport er der en god faglig sammensætning i medarbejdergruppen hvilket også blev oplyst under inspektionen. Der er en overvægt af kvinder, og der er mange plejeopgaver.

Jeg beder om at få oplyst hvem der bestemmer hvilke faggrupper der ansættes på Bo og Naboskab Sydlolland.

Jeg har i øvrigt noteret mig at det af regionens tilsynsmanual fremgår at regionens tilsynskonsulenter ved tilsynsbesøgene ser på personalesituationen, herunder sammensætningen af personale, jf. i øvrigt servicelovens § 148 a hvorefter det generelle driftsorienterede tilsyn bl.a. omfatter personaleforhold.

Det fremgår af tilbudsportalens oplysninger at Bo og Naboskab Sydlolland har et meget stabilt personale. Ansættelsestiden er i gennemsnit på de enkelte boenheder henholdsvis ca. 4, 7, 10, 11, 16 og 20 år og i aktivitetscenteret 21 år. Af regionens tilsynsrapport fremgår det at der siden 1. januar 2007 og indtil tilsynet (der fandt sted i oktober og november 2007) var udskiftet 9 medarbejdere. Under inspektionen blev det oplyst at personaleudskiftningen er størst på specialområdet.

Under inspektionen blev det endvidere oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland primært ansætter uddannet personale og ikke har rekrutteringsvanskeligheder, heller ikke med hensyn til at få ansat personale med den ønskede uddannelsesbaggrund. Ifølge regionens tilsynsrapport var/er det (dog) vanskeligt at få kvalificerede pædagoger. Det

blev under inspektionen endvidere oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland ved rekruttering anvender internettet og jobnet, og at Bo og Naboskab Sydlolland ved det seneste stillingsopslag havde modtaget 26 ansøgere til stillingen.

Jeg har noteret mig at der generelt ikke er problemer med at rekruttere personale til Bo og Naboskab Sydlolland, herunder personale med relevant faglig uddannelse.

Tilsynet har i sin rapport bl.a. anbefalet at ledelsen sætter fokus på introduktionsprogrammet for nye medarbejdere.

Jeg beder om at blive underrettet om hvad det har givet anledning til.

Det fremgår endvidere af tilsynsrapporten at der er fokus på kompetenceudvikling, at områdelederne giver intern supervision, og at spørgsmålet om ekstern supervision ville blive taget op i 2008.

Jeg beder om at få oplyst hvad der videre er sket vedrørende dette forhold.

I tilsynsrapporten fra det tidligere Storstrøms Amt er det nævnt at medarbejderne på Syrenvej under tilsynet dengang gav udtryk for at store besparelser havde betydet at beboerne ikke kom meget ud af huset, og at der var borgere der ikke kom op hvis der var sygdom blandt personalet. Tilsynet henstillede at personalenormeringen dette sted blev taget op. Dengang havde Syrenvej en normering på 21 stillinger inklusiv 3,5 stilling til vågen nattevagt/rengøring (til en kapacitet dengang på 22 beboere). Ifølge tilbudsportalen er normeringen nu 23 ansatte til 24 beboere.

Jeg beder om at få oplyst hvad tilsynets henstilling dengang gav anledning til, og hvordan personalsituationen opleves i dag.

Beboerne på Bo og Naboskab Sydlolland har en kontaktperson. På specialområdet er der grupper af kontaktpersoner.

Jeg beder om nærmere oplysninger om kontaktpersonordningen på specialområdet, og om der på almenområdet er en suppleantordning ved den sædvanlige kontaktpersons fravær i forbindelse med ferie og sygdom mv.

Jeg beder endvidere om oplysning om hvorvidt der er mulighed for at skifte til en anden kontaktperson hvis kemien mellem beboer og kontaktpersonen ikke er god.

6.2 Vikarer og sygdom

I regionens tilsynsrapport er det anført at der bruges en del vikarer, men at forbruget er mindsket. Der er forsøgt forskellige rekrutteringsmåder, herunder jobnet og eget vikarkorps.

Under inspektionen blev det oplyst at Bo og Naboskab Sydlolland bruger faste vikarer i hver enhed og herudover vikarer der arbejder i alle enhederne. Der er i alt 35-40 faste vikarer. Det blev endvidere oplyst at der kan forekomme problemer med nok vikarer i sommerferien.

Bo og Naboskab Sydlolland har en sygefraværspolitik. Bo og Naboskab Sydlolland ser på det positive – dvs. fremmødeprocenten og ikke sygefraværprocenten. Sygefraværet opgøres løbende og har været faldende siden Bo og Naboskab Sydlollands start i 2003 (fra 11-12 pct. til 5 pct. inklusiv langtidsfravær og 2 pct. eksklusiv langtidsfravær). Det har ifølge Bo og Naboskab Sydlolland sammenhæng med at Bo og Naboskabet er meget opmærksom på sygefraværet og har fokus på arbejdsmiljøet. Jo lavere sygefraværet er, desto flere penge er der til rådighed til andre ting.

Efter tre fraværperioder inden for tre måneder gives der tilbud om en omsorgssamtale.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg beder om at få oplyst hvem der står for indkaldelse af vikarer ved sygdom og andet fravær, herunder feriefravær.

7. Tilsynsordning

7.1 Generelt

Efter ikrafttrædelsen den 1. januar 2007 af kommunalreformen er det samlede myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar nu placeret i kommunerne.

I kapitel 2 i serviceloven er kommunernes og regionernes opgaver efter loven reguleret. Kommunalbestyrelserne skal sørge for at der er de nødvendige tilbud efter serviceloven, jf. lovens § 4, stk. 1. Kommunen kan opfylde sit forsyningsansvar ved brug af egne tilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud, jf. lovens § 4, stk. 2. Regionsrådet skal efter aftale med kommunalbestyrelserne i regi-

onen etablere forskellige tilbud efter serviceloven, herunder botilbud efter lovens § 108, jf. nærmere servicelovens § 5.

Kommunalbestyrelserne har pligt til at føre tilsyn med hvordan de kommunale opgaver løses. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene og den måde opgaverne udføres på. Dette fremgår af den sociale retssikkerhedslovs § 16.

Tilsynsforpligtelsen er uddybet i serviceloven. Af denne lovs § 5, stk. 7, fremgår det at regionsrådet skal føre tilsyn med de tilbud som regionsrådet har etableret. Det gælder dog ikke hvis en kommunalbestyrelse har indgået en generel aftale om anvendelse af tilbuddet, herunder om tilsyn.

Regionsrådets tilsynsforpligtelse efter lovens § 5, stk. 7, omfatter alene det generelle driftsorienterede (institutionelle) tilsyn, jf. også servicelovens § 148 a. Den visiterende kommune har således i alle tilfælde den personrelaterede tilsynsforpligtelse med den enkelte borger, dvs. også for de af kommunens borgere der bor i boformer som regionen (eller andre) driver, jf. servicelovens § 148.

Socialministeriets vejledning nr. 73 af 3. oktober 2006 om lov om retssikkerhed og administration på det sociale område der trådte i kraft den 1. januar 2007, indeholder nærmere retningslinjer for hvordan tilsynsforpligtelsen skal gennemføres (punkt 360-372). Det fremgår af punkt 361 at vejledningens opregning af forskellige facetter ved tilsynsvirksomheden ikke er udtømmende.

Ifølge punkt 362 er kernen i tilsynsforpligtelsen at myndighederne har pligt til at holde sig informeret om indhold og fremgangsmåde i tilbuddene, samt til at forholde sig til denne information i forhold til opgaver, formål og gældende lov. Tilsynsopgaven har tre aspekter: kontrolaspektet, kvalitetssikringsaspektet og udviklingsaspektet. Af punkt 363 i vejledningen fremgår det endvidere at tilsynet skal være aktivt og opsøgende.

På Danske Regioners hjemmeside findes fælles tilsynsprincipper for de regionale tilbud der er udsendt i juli 2007 med henblik på at sikre at der på landsplan gennemføres tilsyn af relativt ensartet standard. Inden for rammerne af de fælles principper skal de enkelte regionsråd tage stilling til hvordan tilsynet konkret skal planlægges og udføres.

Region Sjælland har som tidligere nævnt udarbejdet en tilsynsguide til brug for udøvelsen af tilsynet med de sociale tilbud der drives af regionen. Jeg henviser nærmere herom til pkt. 7.2.

En konsekvens af strukturreformen er, at såvel kommunerne som regionerne skal kunne dokumentere hvad deres sociale tilbud indeholder i relation til pris, kvalitet, serviceniveau, indsats, resultater og faglighed. Kommunalbestyrelsen skal efter § 1, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 620 af 15. juni 2006 fastsætte en kvalitetsstandard for de sociale bosteder efter servicelovens § 108 som kommunalbestyrelsen visiterer til. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2007 og ophævede den tidligere bekendtgørelse på området (nr. 249 af 2. april 2003) hvorefter de tidligere amtsråd skulle fastsætte kvalitetsstandarder for amtets botilbud. Jeg går derfor ud fra at det tidligere Storstrøms Amt har udfærdiget en sådan kvalitetsstandard for så vidt angår de boliger under Bo og Naboskab Sydjylland der er oprettet efter servicelovens § 108.

Der skal (nu) udarbejdes rammeaftaler mellem regionerne og kommunerne i regionen, jf. rammebekendtgørelsen (nr. 36 af 23. januar 2006). I bekendtgørelsens § 8 er angivet hvad rammeaftalerne skal indeholde. De skal bl.a. indeholde en beskrivelse af det faglige indhold og kompetencerne i tilbuddene der bør tage udgangspunkt i beskrivelsen i tilbudsportalen. Rammeaftalerne kan læses på regionens hjemmeside.

Som tidligere nævnt er der (på grundlag heraf) mellem Region Sjælland og Bo og Naboskab Sydjylland indgået en driftsaftale for 2008. Der vil komme en ny driftsaftale for 2009.

Som også tidligere nævnt har Danske Regioner taget initiativ til at udvikle og implementere en dansk kvalitetsmodel på det sociale område der skal være med til at sikre og dokumentere kvaliteten i den socialpædagogiske indsats. Kvalitetsmodellen skal i første omgang udvikles og implementeres på det regionale botilbudsområde. Arbejdet med udviklingen af kvalitetsmodellen er omtalt på Danske Regioners og de enkelte regioners hjemmesider og på www.socialkvalitetsmodel.dk. Som også tidligere nævnt fremgår det af omtalen på Region Sjællands hjemmeside at Bo og Naboskab Sydjylland er blandt de 14 botilbud i regionen der deltager i arbejdet med udviklingen af denne model.

Af pkt. 34 i vejledning nr. 98 af 5. december 2006 om kvalitet, tilsyn, tilskud til frivillige sociale organisationer mv. fremgår det at kommunerne skal sørge for at hvert enkelt af deres botilbud informerer borgerne om botilbudets serviceniveau, f.eks. i form af servicedeclarationer. Der foreligger som tidligere nævnt en servicedeclaration for Bo og Naboskab Sydjylland (der er udarbejdet efter anbefaling fra Storstrøms Amt efter amtets tilsyn med bo og naboskabet i 2006). Oplysninger om Bo og Naboskab Sydjylland findes desuden på tilbudsportalen.

7.2 Region Sjællands tilsyn

Regionen har som nævnt udarbejdet en tilsynsguide til brug for udøvelsen af tilsynet med de sociale tilbud der drives af regionen. Denne tilsynsguide er udarbejdet i januar 2007 og blev godkendt på et møde den 26. marts 2007 i regionens forretningsudvalg idet det blev præciseret at mindst to ud af fire årlige løbende tilsyn skulle være uanmeldte. Det er indarbejdet i tilsynsguiden. Tilsynsordningen er efterfølgende blevet evalueret, jf. nedenfor.

Det fremgår af tilsynsguiden at et af formålene med guiden har været at give en samlet fremstilling af de overordnede retningslinjer for regionens tilsyn, og at udarbejde en konkret model for indhold og struktur af en tilsynsguide.

Det fremgår endvidere at tilsynet omfatter såvel de driftsmæssige forhold som det pædagogiske arbejde. Det driftsmæssige tilsyn omfatter de fysiske rammer, økonomi, belægning, personalesituation, arbejdsmiljø, hygiejne, kost mv., maskiner mv., eksternt samarbejde og samarbejde med forældre og andre pårørende. Det pædagogiske arbejde omfatter pædagogisk koncept og metoder, visitation, pædagogikkens omsættelighed, brugerindflydelse mv., udviklingsaktiviteter eller projekter, magtanvendelse og eventuelle klagesager. Det er nærmere uddybet hvad de enkelte punkter dækker over, og der skal være en vurdering af begge forhold, for så vidt angår det pædagogiske arbejde en vurdering af såvel kvaliteten af dette arbejde og forholdet mellem metode og målgruppe.

Det fremgår endvidere bl.a. af tilsynsguiden at tilsynet omfatter egenkontrol, løbende tilsyn (kontinuerlig kontakt), generelle tilsyn og eventuelle skærpede tilsyn. Det løbende tilsyn forestås af socialafdelingens konsulenter der skal besøge tilbuddene ved behov, dog mindst fire gange om året. Det generelle tilsyn skal foregå mindst én gang om året, og det er nævnt at det foruden driftsmæssige og pædagogiske forhold omfatter ledelsesmæssige forhold. Det er videre nævnt at tilsyn kan foregå som anmeldte og uanmeldte besøg.

Det fremgår videre af tilsynsguiden at der skal udarbejdes en tilsynsrapport der skal sendes til høring i det pågældende tilbud hvis bemærkninger indarbejdes i den endelige rapport. Hvis der afdækkes uhensigtsmæssige forhold, skal tilbuddet og Socialafdelingens ledelse samarbejde om at udarbejde en plan for at rette op på disse forhold. Der skal foretages opfølgning, herunder ved næste tilsyn på botilbuddet, og Socialafdelingen skal afrapportere til regionsrådet én gang om året.

Tilsynsguiden omfatter tillige (forslag til) en spørgeguide der kan benyttes under tilsynet.

Om den praktiske udførelse af tilsyn fremgår det (s. 8) af tilsynsguiden at tilsynet varetages af to faste medarbejdere i Socialafdelingen med henblik på at styrke og systematisere tilsynet, og at "[t]ilsyn og drift med Region Sjællands sociale tilbud er placeret i samme administrative enhed: Socialafdelingen".

Under henvisning til at ombudsmandsinstitutionen under tidligere inspektioner er stødt ind i problemer med tilsynets uvildighed, er regionen i sagen om ombudsmandsembetsinspektion af Kofoedsminde den 24. april 2007 blevet bedt om en udtalelse om på hvilken måde regionen sikrer sig at tilsynet med Kofoedsminde bliver udført på en tilstrækkelig uvildig måde.

Under inspektionen blev det oplyst at spørgsmålet om uvildigheden ved tilsyn også var rejst af nogle af regionens (andre) tilbud, og at tilsynsguiden skulle evalueres når der havde været tilsyn på samtlige botilbud. Det blev endvidere oplyst at evalueringen ville ske i lyset af Danske Regioners tilsynsprincipper hvor følgende er anført:

"Det er vigtigt at sikre den fornødne uafhængighed mellem den eller de medarbejdere, som står for den daglige kontakt til tilbuddet og den eller de medarbejdere, som varetager tilsynet. Det er vigtigt, at medarbejdere reelt ikke kommer til at undersøge sig selv. Derfor er det uvildige og uafhængige tilsyn et centralt princip, når der føres tilsyn med de regionale tilbud."

Af regionens hjemmeside fremgår det at en evaluering af ordningen har været behandlet på et møde i Forretningsudvalget den 27. oktober 2008 på baggrund af et evalueringsnotat af 6. oktober 2008. Tilsynskonceptet blev overordnet vurderet til at være godt og velfungerende, men med behov for de justeringer og forbedringer der er nærmere beskrevet i notatet. Forum for planlægning af socialområdet har desuden på et møde den 29. januar 2009 behandlet spørgsmålet om justering af tilsynskonceptet for så vidt angår antallet og varslinger af uvarslede tilsyn. Administrationens indstilling der var vedlagt et forslag (af 12. januar 2009) til justering af tilsynskonceptet pr. 1. april 2009, blev tiltrådt.

I notatet af 6. oktober 2008 er anført følgende om organiseringen og udførelsen af tilsyn med botilbud på socialområdet:

"...

Et af de overordnede principper for tilsynet er, at tilsynet i videst muligt omfang skal indgå som en integreret del af den løbende kontakt med tilbuddene.

...

Tilsynet udføres af medarbejdere ansat i socialafdelingen – det generelle tilsyn i en 'kombinationsmodel' med tilsynsteams bestående af én af de 3 socialfaglige konsulenter og én af de 2 yderligere konsulenter, der har tilsyn som henholdsvis eneste arbejdsopgave, henholdsvis halvdelen af arbejdsopgaverne.

Med denne organisering kan man sige, at regionen fører tilsyn med sig selv, dels fordi de socialfaglige konsulenter kan komme til at 'stå med to kasketter' (rådgivning og kontrol), og dels fordi begge 'typer' af tilsynsførende er underlagt den faglige og ansvarlige afdelingsledelse for hele socialområdet. Man skal derfor løbende have fokus på spørgsmålet om uvildighed/uafhængighed. Hvad vil der for eksempel ske i den situation, hvor tilsynet udtaler kritik af forholdene på et tilbud, som kan resultere i økonomiske konsekvenser for regionen? *Det skal bemærkes, at tilsynet ikke har oplevet at 'blive censureret'.*

Der er imidlertid også fordele ved organiseringen, idet der er en grundlæggende forhåndsviden/stor indsigt vedrørende tilbuddet og dermed større mulighed for at opfange flere problemstillinger. En risiko ved 'den store viden' er dog, at tilsynet kan miste sin 'umiddelbare nysgerrighed'.

Det årlige generelle tilsynsbesøg på hvert tilbud foretages af et af de ovenfor nævnte 'teams' bestående af henholdsvis tilbuddets faglige konsulent og en tilsynskonsulent. Det årlige uanmeldte tilsynsbesøg på hvert tilbud foretages som hovedregel af en af tilsynskonsulenterne.

... "

Af den organisationsplan der findes i den generelle driftsaftale for 2009 på socialområdet der er indgået mellem regionsrådet og socialområdet, fremgår det at der er oprettet et tilsynsteam.

Spørgsmålet om uvildighed og uafhængighed ved tilsyn (på plejeboligområdet) indgik også i sagen om ombudsmandens inspektion af Bornholms Regionskommune i november 2004. Rapporter om denne inspektion kan (ligesom inspektionsrapporter i øvrigt) læses på ombudsmandens hjemmeside. I opfølgingsrapport nr. 2 skrev ombudsmanden at den tilsynsførende og den rådgivende funktion bør adskilles således at de medarbejdere der har den løbende (daglige) kontakt med virksomhederne, ikke samtidig fører tilsyn med de pågældende virksomheder. Ombudsmanden skrev endvidere at den ordning som regionskommunen ville gøre brug af, efter ombudsmandens umiddelbare opfattelse heller ikke i tilstrækkelig grad sikrer uafhængighed. Ombudsmanden henviste til at denne ordning indebar at kollegaer der efter det oplyste arbej-

der forholdsvis tæt sammen i samme fagsekretariat, kommer til at undersøge og kontrollere hinandens arbejde. Ombudsmanden henstillede (igen) til regionskommunen at overveje at lade en udenforstående person (eventuelt fra en anden afdeling i forvaltningen) forestå tilsynsbesøgene. På et møde den 17. april 2007 i sagen om en inspektion af bostedet Røbo – der også hører under Bornholms Regionskommune – uddybede jeg ombudsmandens opfattelse på området. Jeg nævnte bl.a. at en løsningsmulighed efter min opfattelse ville kunne bestå i at 'tilsynsteamet' udgøres af en administrativ medarbejder fra en anden del af forvaltningen og den 'daglige' konsulent fra i dette tilfælde Fagsekretariatet for Ældre- og Handicapområdet. Den administrative medarbejder – som skal være den ansvarlige for tilsynet og rapporten herom – vil i så fald skulle stå for kontroldelen af tilsynet, og den daglige konsulent vil skulle yde den faglige bistand i forbindelse med gennemførelsen af tilsynet. I opfølgingsrapport nr. 3 i sagen om inspektionen af regionskommunen bad ombudsmanden regionskommunen om at underrette sig om udfaldet af et møde den 22. januar 2008 mellem regionskommunen og Velfærdsministeriet om tilrettelæggelsen af kommunens tilsyn. I et brev af 10. november 2008 skrev regionskommunen herefter følgende som ombudsmanden har taget til efterretning:

"Kommunen har haft repræsentanter i Velfærdsministeriet den 22. januar 2008, hvor man måtte konstatere, at Velfærdsministeriet var af samme opfattelse som Folketingets Ombudsmand hvad angår habilitetsproblemet.

For fremtiden vil tilsyn derfor blive udført af konsulenter fra Børne- og Fritidssekretariatet og naturligvis i overensstemmelse med Socialministeriets bekendtgørelse nr. 805 af 29. juni 2007 og sammes vejledning nr. 94 af 5. december 2006."

Idet regionen i sagen om inspektionen af Kofoedsminde er bedt om en udtalelse vedrørende spørgsmålet om sikring af uvildigheden af tilsyn, foretager jeg mig ikke mere i denne sag vedrørende dette forhold, men jeg beder regionen om at sende mig et eksemplar af den reviderede tilsynsguide/manual når den foreligger i endelig godkendt form.

7.3 Tilsynsbesøg på Bo og Naboskab Sydlolland

Region Sjælland har som tidligere nævnt foretaget (et anmeldt) tilsyn på Bo og Naboskab Sydlolland i oktober og november 2007. Der foreligger en (udateret) rapport om dette tilsyn som jeg har modtaget fra regionen i april 2008. Som nævnt under pkt. 7.2 er denne rapport også offentliggjort på regionens hjemmeside.

Idet jeg går ud fra at der (nu) også er foretaget uanmeldt tilsyn, beder jeg om en kopi af notatet fra dette (seneste) tilsyn.

Ved tilsynet i oktober og november 2007 talte Socialafdelingens konsulenter med fem ledere, fire medarbejdere (heraf tre fra boenheden K.H. Kofoedsvej 14), fem beboere (heraf tre fra samme § 108 tilbud, mens de to andre bor i egen lejlighed med støtte efter servicelovens § 85) i alderen 19-72 år, og 10 pårørende til beboere i fem forskellige § 108 tilbud og én i egen lejlighed med støtte efter servicelovens § 85.

Tilsynet besøgte endvidere tre boenheder (Højbovej 5, K.H. Kofoedsvej 14 og Syrenvej 2, nu KereCenter). Alle steder oplevede tilsynet "en rolig og behagelig stemning/omgangsform, herunder i forbindelse med måltider, hvor mange beboere skal have hjælp".

Under punktet "Sammenfatning af tilsynets vurderinger, anbefalinger og påbud" i tilsynets rapport er anført følgende:

"Generelt er der god overensstemmelse mellem ledelsens, medarbejdernes, beboernes og de pårørendes beskrivelser/oplevelser af Bo og Naboskab Sydland. Det opleves, at der er sammenhæng mellem de overordnede værdier og den indsats, der ydes i dagligdagen.

Der er fire områder, hvor der umiddelbart synes at være brug for en yderligere indsats. Det drejer sig om følgende områder

- det fortsatte samarbejde med de overordnede værdier,
- information til medarbejdere og pårørende,
- vedligeholdelsesniveauet i gamle boenheder,
- indretning / møblering af H.K. [skal være K.H.] Kofoedsvej 14.

Vedrørende det fortsatte arbejde med de overordnede værdier, skal tilsynet anbefale, at værdierne gøres operationelle og tilpasses de enkelte enheder.

Vedrørende information til/kommunikation med medarbejdere anbefaler tilsynet, at Bo og Naboskabet sætter fokus på dette område, jf. bl.a. bemærkningerne om dagsorden til MED-udvalgsmøder og introduktionsprogrammer for nye medarbejdere.

Vedrørende information til/kommunikation med pårørende anbefaler tilsynet, at der etableres mere systematiske informationskanaler, f.eks. et nyhedsbrev, hvor der i en mere tematiseret form kan gives nogle af de informationer, som de pårørende efterlyser.

For så vidt angår indretning og møblering af H.K. [skal være K.H.] Kofoedsvej 14 henstilles til Bo og Naboskabet, at ændre indretning og møblering således, at det respekteres at beboerværelser og fællesrum er beboernes hjem.

Endelig skal tilsynet anmode om, at der til Socialafdelingen gives en redegørelse for status pr. 1. april 2008 i bestræbelserne på at styrke samarbejdet mellem døgnområdet og aktivitetsområdet. Redegørelsen skal være Socialafdelingen i hænde senest 10. maj 2008."

Under de enkelte punkter ovenfor har jeg gengivet flere af de forhold der fremgår af de enkelte punkter i regionens tilsynsrapport om tilsynet i 2007 på Bo og Naboskab Syd-lolland.

Efter min gennemgang af tilsynsrapporten er det min opfattelse at den med hensyn til emner dækker bredt og detaljeret. Tilsynet har for hvert emne redegjort for forholdene og foretaget en vurdering.

Under min inspektion den 12. marts 2008 var helhedsindtrykket også at Bo og Naboskab Sydjylland er et velfungerende botilbud.

Opfølgning

Som det fremgår af de enkelte punkter ovenfor, har jeg i flere tilfælde bedt Bo og Naboskab Sydjylland og/eller Region Sjælland om nærmere oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold. Jeg beder om at Bo og Naboskab Sydlollands oplysninger mv. sendes gennem regionen for at regionen kan få lejlighed til at kommentere det som Bo og Naboskab Sydjylland anfører.

Underretning

Denne endelige rapport sendes til Bo og Naboskab Sydjylland, Region Sjælland, Center for Ligebehandling af Handicappede, Folketingets Retsudvalg og til Bo og Naboskab Sydlollands beboere og deres pårørende.

Lennart Frandsen
Inspektionschef